

דברי משיח היתשלייה

התוועדות מוצאי ש"פ שמיני, פ' פרה, מבה"ח ניסן

●
מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

●
בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי
„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה
ה' תהא שנת פדה בשלום
שנת הק"כ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ שמיני – הננו מוציאים לאור "הנחה" מהתוועדות מוצאי ש"פ שמיני, פ' פרה, כ"ג אדר-שני, מבה"ח ניסן תשל"ח (כקביעות שנה זו) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשל"ח".

בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" מר"ד בניחום אבליים, כ"ז שבט תשמ"ח – תדפיס מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ח" כרך ג' שמכינים כעת לדפוס.

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"–תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנו ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובזה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשל"ח, תשמ"ז–תשמ"ח), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
יום ג' שהוכפל בו כי טוב, י"ט אדר"ש ה'תשפ"ב (ה' תהא שנת פדה בשלום),
שנת הק"כ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) בנוגע למעלת לימוד השיחות שנאמרו באותה קביעות, ראה דברי משיח – שיחות תשמ"ז: ש"פ נח סכ"ט; ש"פ וירא סל"ח. ועוד.

2) השיחות נערכו מחדש ע"פ סרט הקלטה (בתוספת פרטים ותיוונים רבים לעומת ההנחה שבשיחות קודש תשל"ח), ונדפסות כאן בפעם הראשונה בתרגום ללה"ק. המאמר נדפס בסה"מ ד' פרשיות ח"ב ע' עד ואילך [מסיבות טכניות לא נערך כאן מחדש ע"פ סרט הקלטה].

בס"ד. מוצאי ש"פ שמיני, פ' פרה,
כ"ג אדר-שני, מבה"ח ניסן ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

וידבר הוי' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חוקת התורה אשר ציוה הוי' לאמר גו' ויקחו אליך פרה אדומה גו'.¹ וידועים דיוקי רבותינו נשיאינו² דצריך להבין מפני מה חלוקה מצות פרה אדומה משאר הקרבנות שנעשית בחוץ³ שלא כדרך שאר כל הקרבנות הנעשים בפנים דוקא, במקום אשר יבחר ה'.⁴ ואין⁵ לדמות זאת לשעיר המשתלח שגם הוא הי' בחוץ, כי שעיר המשתלח הי' לעזאזל (ולא קרבן), משא"כ פרה אדומה היתה ענין של קרבן, וכמובן באגה"ק⁶ לשון הש"ס⁷ דחטאת קריי' רחמנא. גם צריך להבין⁸ מה שמצינו בפרה אדומה דבר נפלא שדוקא בה נאמר זאת חוקת התורה. דהנה זה שפרה אדומה הוא ענין של חוקה אין זה חידוש כל כך, שהרי אין זה ענין מיוחד במצות פרה אדומה, וכידוע⁹ שיש ג' סוגים במצוות, עדות חוקים ומשפטים, הרי שיש כמה וכמה מצוות שהן בכלל חוקים¹⁰. ובפרט שבפנימיות הענינים כל המצוות הן בבחי' חוקים [נוסף ע"ז שגם בפשטות כן הוא בפרטי המצוות¹¹], כמבואר באגה"ק¹² ובכמה מקומות¹³ דגם המצוות שיש עליהם טעם אין זה הטעם המובן לנו לבדו תכלית הטעם כו' אלא בתוכו מלובש פנימיות כו' שלמעלה מהשכל והבנה [היינו, דנוסף לזה שקיום כל המצוות צ"ל באופן של חוקה¹⁴ (ולא מצד הטעם וסגולה כו' שבמצוות), וכנוסח ברכת כל המצוות אשר קדשנו במצוותיו וצונו, הנה עוד זאת דגם המצוות

בארוכה ד"ה ויקם עדות ה'ש"ת פ"א-ב (סה"מ ה'ש"ת ע' 51 ואילך). ד"ה אם בחוקתי ה'ש"ת פ"ד (סה"מ שם ס"ע 90 ואילך). ד"ה רבי אומר תש"ב פ"ב (סה"מ תש"ב ע' 115 ואילך). סה"מ אידיש ס"ע 45 ואילך. ובכ"מ.
10) ראה יומא סז, ב. פרש"י תולדות כו, ה. בשלח טו, כו. ועוד.
11) ראה מו"נ ח"ג פכ"ו.
12) סי"ט (קכת, א).
13) סה"מ צ" להצ"ע ד, ב. וראה גם סה"מ קונטרסים ח"ב שיב, א. לקו"ש ח"ד ע' 1057. ח"ג ע' 67. ח"ה ע' 31-230. ובכ"מ.
14) סה"מ תרפ"ו ע' ג. תרפ"ז ע' רג. סה"מ קונטרסים ח"א פד, א. ד"ה ת"ר מצות נ"ח תשל"ח פ"ד (סה"מ חנוכה ע' קעח). וש"נ.

1) ר"פ חוקת (יט, א-ב).
2) אוה"ת חוקת ע' תשסא. שם ע' תתיב. רד"ה זה תער"ב (המשך תער"ב ח"א ע' מא).
3) יומא סח, א. ספרי ופרש"י חוקת שם, ג. רמב"ם הלי' פרה אדומה פ"ג ה"א.
4) פ' ראה יב, יד.
5) אוה"ת שם ע' תתיב.
6) סכ"ח בתחלתו. וראה גם סה"מ צ" להצ"ע קיא, ב.
7) ע"ז כג, ב. חולין יא, סע"א. וראה יומא ב, א ובפרש"י שם. פרש"י חוקת שם, ט. רמב"ם שם פ"א ה"ז.
8) לקו"ת ר"פ חוקת. רד"ה זה העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א"מה). ועוד.
9) ראה רמב"ן עה"פ ואתחנן ו, כ. וראה

עצמן (גם אלו שיש עליהן טעם) הן למעלה מהשכל והבנה], ונמצא דזה שפרה אדומה הו"ע של חוקה אין זה חידוש כל כך. אמנם צריך להבין מפני מה נאמר בה זאת חוקת התורה, דעם היותה רק אחת מרמ"ח מצוות עשה, מ"מ בה דוקא נאמר זאת חוקת התורה. גם ידוע דא' הפירושים¹⁵ בחוקה הוא מלשון הנהגה, ולפי זה נמצא שזאת חוקת התורה פירושו שסדר ההנהגה ותוכן מצות פרה אדומה הוא סדר ההנהגה ותוכן כל התורה כולה (כולל מצוות התורה) [וכפי שיתבאר לקמן בפרטי דיני פרה אדומה איך שתוכנם הוא כענין כל התורה כולה], וצריך להבין מהו ענין פרה אדומה אשר משום זה היא חלוקה מכל מצוות התורה, שדוקא פרה אדומה היא הסדר והתוכן דכל התורה.

והענין הוא, דמצות פרה אדומה ענינה הוא מצות התשובה¹⁶, ומשום זה (אף שהיא רק אחת ממצוות התורה) היא חלוקה משאר כל התורה ומצוותיה. ולכן היתה עשיית הפרה בחוץ דוקא, כי ענינה הוא מצות התשובה, אמצאך בחוץ¹⁷, שהיא עבודה בענינים שמחוץ לגבול הקדושה¹⁸, משא"כ שאר עניני התורה ומצוותיה שענינם הוא עבודת פנים, בעניני קדושה. [ואף דהעבודה היא לעשות מדברי הרשות מצוה, מ"מ תכליתה היא להכניסם (את עניני הרשות, חוץ) לפנים, ולא שהעבודה תהי' במקום החוץ, משא"כ בפרה אדומה הציווי (וההדגשה) הוא שהעבודה תהי' בחוץ דוקא].

דהנה ענין התשובה הוא תיקון החטא, וכמ"ש¹⁹ והתודו את חטאתם אשר עשו, דאין מקרא יוצא מידי פשוטו²⁰ אשר מ"ש חטאתן קאי על חטא כפשוטו [וכדמוכח בפשטות אשר דוקא על חטא כפשוטו מביאים קרבן (ביחד עם התשובה ומצות וידוי דברים²¹)], דהחטא הוא מג' קליפות הטמאות לגמרי²² שהן (לא רק מחוץ לגבול הקדושה, כי אם גם) מחוץ לקליפת נוגה. ולכן גם עבודת התשובה שהיא לתקן ענינים אלו היא עבודה שבחוץ. ואין זה סתירה להמבואר בכמה מקומות²³ שעיקר ענין התשובה הוא להיות והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה²⁴, כי אדרבה, דוקא ע"י התשובה על חטא ועון ופשע מגיעים לאמיתית

(20) שבת סג, א. וש"נ.

(21) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"א.

(22) תניא ספ"ו.

(23) לקר"ת ר"פ האזינו. ד"ה מים רבים שנה זו

פ"ג (סה"מ בראשית ח"א ע' קלח) ואילך. ועוד.

(24) קהלת יב, ז.

(15) לקר"ת שם נז, ב. אוה"ת שם ע' תשסו.

(16) אוה"ת שם. שם ס"ע תשצו ואילך. ע' תתיד. ועוד.

(17) שה"ש ח, א.

(18) לקר"ת חוקת נח, ג. אוה"ת שם ע' תשסג. ועוד.

(19) נשא ה, ז.

הענין דוהרוח תשוב אל האלקים גו', כמוכן ממה שנת"ל²⁵ שדוקא ע"י בירור המטה מטה יותר מגיעים להגבוה גבוה ביותר, דכמו"כ הוא בנדון זה, שע"י התשובה על חטא ועון כפשוטו, מטה מטה ביותר, מגיעים להאלקים אשר נתנה, גבוה גבוה ביותר. דזהו מה שאמרו רז"ל²⁶ במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו, דאע"פ שהצדיקים גמורים עבדו עבודתם בשלימות בבירור קליפת נוגה ע"י בירור דברי הרשות, וכן בבירור ג' קליפות הטמאות באופן של דחי' כמבואר בכמה מקומות²⁷, מ"מ כיון שהבעל תשובה פועל הבירור דודונות, המטה מטה ביותר, לכן כשע"י תשובה שלימה דודונות נעשו לו כזכיות²⁸ (כמבואר באגה"ת²⁹), מגיע לדרגא נעלית ביותר שלמעלה מדרגת צדיקים גמורים, עד שצדיקים גמורים איז יכולין לעמוד בה, וכמבואר בארוכה ברמב"ם הל' תשובה³⁰. ובזה יובן ג"כ מה שפרה אדומה היתה כל מעשי' בחוץ, ומ"מ ההזאה היתה בפנים, נוכח פני אוהל מועד³¹, כי ע"י התשובה על זדונות כפשוטם, בחי' חוץ (מגבול הקדושה), מגיעים לבחי' פנים, עד לבחי' פנים דפנים, אל האלקים אשר נתנה. וזהו בדוגמא לכמו שהוא בעבודת יום הכיפורים [דיום הכיפורים שייך לפרה אדומה³², כמוכן מדרשת רז"ל³³ שמדמים חוקה דיום הכיפורים לחוקה דפרה אדומה, וכן אחד זה (כהן גדול העובד עבודת יום הכיפורים) ואחד זה (כהן השורף את הפרה) מזין עליו מאפר הפרה³⁴, וכדאיתא ברמב"ם³⁵ שדבר זה קבלה ממשה רבינו], שעיקר עבודת היום, אחת בשנה³⁶, היתה עבודת הקטורת בקודש הקדשים, כי דוקא ע"י הקטרת הקטורת, שהיו בה י"א סממנים³⁷ (כנגד י"א כתרין דמסאבותא³⁸), כולל החלבנה³⁹, שעל ידם הוא הבירור ואתהפכא דלעו"ז³⁸, אפשר להגיע לפני ולפנים, לבחי' אחת בקודש הקדשים, ע"ד הנ"ל בפרה אדומה. אלא שבפרה אדומה יש מעלה יתירה (לגבי עבודת הקטורת) שעשייתה היא בחוץ דוקא, היינו שבפרה אדומה רואים

(34) שם ד, א. וראה גם פ"ג מ"א. רמב"ם הל' עבודת יוהכ"פ פ"א ה"ד. הל' פרה אדומה פ"ב ה"ד.
(35) הל' עבודת יוהכ"פ שם ה"ג. הל' פרה אדומה שם ה"ב.
(36) ל' הכתוב – תצוה ל, ט. אחרי טז, לד. ועוד.
(37) כריתות ו, ב.
(38) ראה המשך תער"ב ח"א ע' תכד ואילך. ד"ה פתח אליהו תש"ב פ"ד (סה"מ תש"ב ע' 82). ובכ"מ.
(39) ראה כריתות שם. פרש"י תשא ל, לד.

(25) בד"ה ואכלתם אכול ושבו (נדפס לעיל).
(26) רמב"ם שם פ"ז ה"ד.
(27) ראה לקו"ש תשא שנה זו ס"ט (חט"ז ע' 412).
(28) יומא פו, ב.
(29) פ"ח. וראה גם תניא פ"ז (יב, א).
(30) שם. וראה גם שם ה"ז.
(31) חוקת שם, ד. וראה פרש"י עה"פ. מדות פ"ב מ"ד. פרה פ"ג מ"ט.
(32) ראה גם אוה"ת שם ע' תשסא.
(33) ריש יומא.

בגלוי ובהדגשה אשר ענינה הו"ע התשובה. וזהו ג"כ מה דאיתא במדרש⁴⁰ תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל, דפרה אדומה היתה לכפר על חטא העגל, שהוא השורש לכל החטאים (שלאחר מתן תורה)⁴¹, דזהו כנ"ל שפרה אדומה ענינה הו"ע התשובה על חטאים ועוונות.

ובזה יובן ג"כ מ"ש זאת חוקת התורה, דמבואר בלקו"ת⁴² דקאי על בחי' החקיקה שבתורה, כי הכח על ענין התשובה על עוונות כפשוטם שמג' קליפות הטמאות הוא מבחי' החקיקה דוקא. ויובן בהקדים הביאור במה דאיתא במדרש⁴³ דאמר לו משה רבונו של עולם אם נטמא זה במה תהא טהרתו כו', באותה שעה נתכרכמו פניו של משה, כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה כו', דידוע הדייק בזה⁴⁴ דמזה שנתכרכמו פניו של משה מוכח שמשה רבינו ע"ה קסבר שאין לו טהרה, וקשה מהיכי תיתי כן, דמאי שנא טומאת מת משאר טומאות, דכמו שבשאר טומאות יש טהרה, גם בטומאת מת יהי' כן. אך הענין הוא, דפרה אדומה באה לטהר גם המטה מטה ביותר, אבי אבות הטומאה שהו"ע ג' קליפות הטמאות שלמטה מקליפת נוגה, ובג' קליפות הטמאות גופא התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ולכן נתכרכמו פניו של משה. כי מצד בחי' משה, בחי' חכמה דקדושה, אין כח לברר בחי' ג' קליפות הטמאות. דהנה משה הוא בחי' חכמה דקדושה, ומבאר אדמו"ר הזקן בביאורי הזהר⁴⁵ דמה שבחכמה אתברירו⁴⁶ הו"ע בירור הטוב מן הרע ואוכל מהפסולת [או בירור פסולת מתוך האוכל]⁴⁷ שהוא בחי' בירור לבד, אבל לטהר טמא מת כו' שנפל למטה מטה מקליפת נוגה צריך להפוך את הטמא לטהר, ואין זה כמו ענין הבירור, וע"כ אי אפשר להמשיך זה מהחכמה, ולכן נתכרכמו פניו של משה. אמנם ע"י פרה אדומה נעשה גם בירור בג' קליפות הטמאות, שבכחה להפוך את הטמא לטהר [וכדאיתא במדרש⁴⁸ שענינה הוא מי יתן טהור מטמא⁴⁹, היינו שמהפכת את הטמא לטהור], כי על ידה נמשך מלמעלה מבחי' חכמה, מבחי' חוקת התורה (כפי שיתבאר לקמן), בחי' החקיקה שבתורה

45) ר"פ חוקת. הובא בלקו"ת שם נט, ד. אוה"ת שם.

46) ראה זח"ב רנד, סע"ב. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' רצה.

47) ראה בארוכה ד"ה זה העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'מה ואילך). ועוד.

48) תנחומא שם ג. במדב"ר פי"ט, א. הובא בלקו"ת שם. אוה"ת שם ס"ע תשעה.

49) איוב יד, יד.

40) תנחומא חוקת ח. במדב"ר פי"ט, ח. פרש"י חוקת שם, כב. וראה אוה"ת שם ע' תתי. (כרך ה) ע' א'תרכח.

41) ראה סנהדרין קב, סע"א. פרש"י תשא לב, לד. וראה לקו"ש ח"ג ריש ע' 978 ובהערה *25. ד"ה זה יתנו תש"מ פ"א (סה"מ ד' פרשיות ח"א ע' קמו).

42) ר"פ חוקת. ועוד.

43) תנחומא שם ו (בסופו). במדב"ר שם, ד.

44) לקו"ת שם ס, א. אוה"ת שם ע' תשעו. ועוד.

שהיא מיני' ובי' [וממנה נמשך בתורה שבכתב ועי"ז גם בתורה שבע"פ⁵⁰], דבענין הספירות זהו ההמשכה ממוחא סתימאה דאריך אנפין⁵¹ שהו"ע חכמה שבכתר ולמעלה יותר. וזהו מ"ש כ"ק אדמו"ר הזקן באגה"ק⁵² בענין קידוש מי חטאת שלאחר אמרו, „שהיא בחי' חכמה עילאה ומוחא סתימאה דא"א עלה איתמר כו' בחכמה איתברירו" מוסיף עוד „ואתהפכא חשוכא לנהורא“, כי זהו עיקר מעלת בחי' מוחא סתימאה כו', שעל ידו נעשה (לא רק הבירור דטוב ורע דנוגה, כי אם גם) אתהפכא חשוכא לנהורא, זדונות נעשו לו כזכיות. ולהיות ששורש מצות הפרה היא מבחינה זו, לכן היתה מכפרת ומעלה גם את המטה מטה ביותר, הזדונות שמג' קליפות הטמאות שלמטה מקליפת נוגה, למעלה מעלה מבחי' זכיות [וע"ד שהוא בעבודת יום הכיפורים, שאז נמשך להיות סלחתי כדברך⁵³ כבקשת משה].

וזוהו מ"ש וידבר הוי' אל משה גו' זאת חוקת התורה אשר ציוה הוי', דמצות הפרה עשייתה בחוץ כי ענינה הוא הבירור דג' קליפות הטמאות. דזהו ג"כ מה דאיתא בספר המצוות להרמב"ם⁵⁴ שציונו לעשות פרה אדומה כדי שיהי' אפרה מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת כמו שאמר⁵⁵ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת, דהיינו שכל ענין עבודת הפרה הוא בכדי להיות מזומן לטהר את הנמצא למטה מטה ביותר, שנטמא מאבי אבות הטומאה, ולהעלותו למעלה מעלה ביותר. והכח עי"ז הוא מבחינה שלמעלה מהחכמה. דזהו הטעם שנזכר ב"פ שם הוי', דידוע⁵⁶ שבכל מקום שנמצא שם הוי' ב' פעמים בפסוק אחד הפירוש הוא דהשם הראשון הוא בז"א והב' הוא (בא"א⁵⁷, ולמעלה יותר) בעתיק, כי שורש ההמשכה דמצות פרה אדומה הוא מהוי' דעתיק, ומשם נמשך בבחי' חכמה, לאמר⁵⁸, עד שנמשך למטה מטה במקום אבי אבות הטומאה להפכו לזכיות ממש.

וזוהו ג"כ מה דאיתא במדרש⁵⁹ אמר לו הקב"ה למשה לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה, דאף שענינו של משה הו"ע התורה כמ"ש⁶⁰ זכרו תורת

55 חוקת שם, ט.

56 לקו"ת שם נז, ג. ובכ"מ – מזח"ג קלח, ב.

57 ראה אוה"ת ואתחנן ע' רל.

58 ראה לקו"ת שם. אוה"ת חוקת ע' תשעב.

ועוד.

59 תנחומא שם ח. במדב"ר שם, ו.

60 מלאכי ג, כב.

50 ראה לקו"ת שם נז, א. נז, ב ואילך. נט, ג ואילך.

51 אגה"ק סכ"ח (קמח, א).

52 שם.

53 שלח יד, כ. פרש"י תשא לג, יא.

54 מ"ע קיג. נתבאר בשיחה שלאחרי המאמר

(נדפס לקמן) ס"ב ואילך.

משה עבדי⁶¹, דתורת משה גו' כוללת את כל התורה כולה, מ"מ, בכדי שיהי' הטהרה והמטה מטה הוא (לא מצד ענין התורה מצד עצמו, כי אם) ע"י שלך אני מגלה, שנמשך במשה (ובתורה) מהוי' דלעילא, ועד לעצמותו ומהותו ית' שלמעלה מהתורה. וזהו ג"כ מה שאמר שלמה המלך⁶² על מצות הפרה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני⁶³, שחכמה שומעת (אז חכמה הערט) שבחינה זו היא בבחי' ריחוק לגבה, כי מכיון שהיא למעלה רחוק מן החכמה דאצילות⁶⁴, לכן הי' יודע בחי' המציאות בלבד, ורק שיש קא סלקא דעתך דאמרתי אחכמה, אלא שהיא רחוקה ממני (ובמכל שכן וקל וחומר ממה שאפילו אצלו נתכרכמו פניו קודם הגילוי דלך אני מגלה כו' שמעצמותו ומהותו ית').

וזהו ג"כ מה דאיתא במדרש⁴⁸ דענין הפרה הוא מ"ש הכתוב מי יתן טהור מטמא גו', שהכח להפוך את הטמא לטהור נמשך מבחי' „מיי"65, ע"ד המבואר בד"ה בשעה שהקדימו⁶⁶ במ"ש⁶⁷ מי יתן והי' לבכם זה כו', אף דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים⁶⁸, דבידי שמים הוא בחי' המדות עליונות, בחי' ז"א, הוי' דלתתא (הראשון), משא"כ מ"ש מי יתן קאי על בחי' מי, ספירת הבינה, הכוללת את הג' ראשונות, ונקראת יום השמיני⁶⁹ ועלמא דחירו⁷⁰, ועד שכוללת בתוכה העילויים הנעלים ביותר, כמו שכינור של ימות המשיח הוא של שמונה נימין⁷¹, דזהו ענין הוי' דלעילא⁷². וזהו ג"כ פירוש מי יתן טהור מטמא, דמבחי' מי נמשך להיות אתהפכא דטמא לטהור, עד שנעשה יתרון האור מתוך החושך. וע"פ הנ"ל ששורש ההמשכה דפרה אדומה היא מבחינה שלמעלה מעלה אפילו מבחי' חכמה עילאה, יובן ג"כ מפני מה היו מזין על הכהן השורף את הפרה והכהן גדול העובד עבודת יום הכיפורים במשך ימי ההפרשה, כי ע"י שהיו מזין עליהם תחילה באפר הפרה, ששרשו מבחי' הוי' דלעילא, עיי"ז הי' ביכולתם להגיע אח"כ בעבודתם לבחי' שורש ההמשכה דפרה אדומה, ולבחי' אחת בשנה (ביום הכיפורים).

(69) סד"ה ויהי ביום השמיני תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' ערה). תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 198).
תש"ה (סה"מ תש"ה ע' 174).
(70) ראה לקו"ת ר"ה ס, ב. וש"נ. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' סז. וש"נ.
(71) ערכין יג, ב.
(72) לקו"ת תזריע כא, ד. מקומות שבהערה 69. ובכ"מ.

(61) ראה שבת פט, א. שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.
(62) תנחומא שם ו. במדב"ר שם, ג (בסופו).
(63) קהלת ז, כג.
(64) לקו"ת שם נט, ד. וראה גם אוה"ת שם.
(65) לקו"ת שם ס, א.
(66) לקו"ת במדבר טו, א.
(67) ואתחנן ה, כו.
(68) ברכות לג, ב. פרש"י עקב י, יב.

והנה מבואר בדרושי רבותינו נשיאינו, דמה שפרה אדומה נקראת חוקת התורה הוא להיותה כללות התורה. שכללות ענין התורה ומצוות הוא להיות בבחי' רצוא ושוב, וכמו"כ הו"ע מעשה הפרה שענינה הוא רצוא ושוב⁷³. דשריפת הפרה זהו בחי' רצוא, מלמטה למעלה, דוגמת השריפה והעלי' ליסוד האש, ומ"ש אח"כ⁷⁴ ונתן עליו מים חיים אל כלי זהו בחי' שוב, מלמעלה למטה, דזהו ענין המים שיוורדים ממקום גבוה למקום נמוך⁷⁵, ואדרבה, טבע המים הוא שיוורדים למקום הנמוך ביותר, שמזה מובן בנוגע לשרשם למעלה (שנשתלשלו מהן⁷⁶) שהוא בחינה ומדריגה שענינה המשכה למטה מטה. והמים חיים צריך ליתנם אל כלי דוקא, היינו שהמשכה צ"ל בבחי' התיישבות ותיקון, בבחי' שוב. וזהו מה שפרה אדומה נקראת חוקת התורה, להיות שבמצות פרה אדומה ענין הרצוא ושוב הוא בגילוי ובאופן כללי, וממנה נמשך אח"כ ענין הרצוא ושוב בפרטיות בכל המצוות.

אך עדיין אינו מובן, שהרי זה גופא צריך להבין מפני מה פרה אדומה היא כללות התורה. ויש לומר בדרך אפשר, דמכיון ששורש מצות פרה אדומה היא מבחי' עצמותו ומהותו ית', דזהו ענין חוקה, בחי' החקיקה שמיני' ובי', וכמבואר בלקו"ת⁷⁷ דענין החקיקה קאי על מ"ש בזהר⁷⁸ בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה, עד שבבחינה זו הוא גילוי עצמותו ומהותו ית', לכן היא הכלל דכל התורה כולה, וממנה נמשך אח"כ בפרטי המצוות.

והנה התורה היא נצחית⁷⁹, דמזה מובן שגם עניני עשיית הפרה ישנם בעבודת האדם בכל זמן ובכל מקום. דהנה עבודת האדם בכל יום היא בב' הקוין דהעלאה מלמטה למעלה והמשכה מלמעלה למטה, כמבואר בארוכה בדרושי מחצית השקל⁸⁰ [דנתינת מחצית השקל היא הכנה לראש חודש ניסן, כי הקרבת הקרבנות שנה החדשה (החל מר"ח ניסן) היתה מהתרומה חדשה שנתנו ישראל לפני זה⁸¹]. דהעבודה מלמטה למעלה הו"ע עבודת התפילה, דתפילה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁸², שע"י עבודתו בבחי' אש של הדיוט נמשך

73 ח"א טו, א.

74 תניא רפי"ז.

75 אה"ת תשא ע' א'תתצ ואילך. ועוד.

76 ראה ר"ה ז, א. מגילה כט, ב. ועוד. וראה

77 שקלים פ"ד מ"א. רמב"ם הל' שקלים פ"ד ה"א.

78 ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב.

79 תקו"ז תמ"ה (פג, א).

73 לקו"ת חוקת נו, ג ואילך. אוה"ת שם ע' תניד. (כרך ה) ע' א'תרטז. ועוד.

74 חוקת שם, יז.

75 ראה תענית ז, א. תניא פ"ד.

76 ל' התניא רפ"ג.

77 שם נט, ג. ר"פ בחוקותי. אוה"ת שם ע'

תשעב.

בח' אש של מעלה, ועי"ז נעשה כליון ושריפת כל הענינים הבלתי רצויים, ועולה מדרגא לדרגא, עד שבא להיות נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני⁸³. ולימוד התורה הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה, ובאופן דהתיישבות, שהרי לימוד התורה צ"ל בהבנה והשגה דוקא⁸⁴. וכמו שבמעשה הפרה הי' צ"ל תחילה שריפת הפרה ואח"כ נתינת מים חיים אל כלי (והי' צ"ל נתינת האפר על פני המים כדי שיראה על פני המים⁸⁵), כמו"כ הוא בעבודת האדם שתחילה צ"ל עבודת התפילה ואח"כ לימוד התורה, וכמבואר בארוכה⁸⁶ בענין תפילת אבא בנימין שתהא תפילתו סמוכה למטתו⁸⁷, שהוא בכדי שלימוד התורה שלו יהי אחרי הקדמת עבודת התפילה. והנה הקדמת העבודה דתפילה ולימוד התורה שלאחרי זה (שהם דוגמת ב' הפרטים דשריפת הפרה ונתינת מים חיים אל כלי שבעשיית הפרה) נותנים הכח להעבודה בעניני העולם, עד בעולם התחתון שאין תחתון למטה ממנו, בעולם העשי' הגשמי והחומרי, להעלות את הניצוצות, עד להניצוצות שהם באופן דאם יהי' נדחך בקצה השמים⁸⁸ (כנ"ל בפעולת פרה האדומה שענינה להעלות את המטה מטה ביותר). וכיון שניצוצות אלו נפלו למטה מטה ביותר, הנה עלייתן (ועאכו"כ עליית האדם המברר) היא למעלה מעלה יותר⁸⁹. ובפרט כשעבודת הביורורים היא באופן דאפרו מזומן, כלשון הרמב"ם הנ"ל, שעומד מוכן ומזומן שמיד שיוודע לו מהצורך להעלות ולטהר איזה ענין יעבוד מיד העבודה הראוי', הנה אז העלי' היא להדרגא הכי נעלית, עד לדרגא שלמעלה מגדר עלי' וירידה כמבואר בכמה מקומות בארוכה⁹⁰. דזהו ענין והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, שנעשה עלי' למעלה גם מבחי' נשמה שנתת בי טהורה היא⁹¹, היינו למעלה מהדרגא שמשם היתה הירידה (נתת)⁹².

וכן תהי' לנו בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו, וכדאיתא במדרש דתשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו כו' ראשונה עשה משה רבינו, שני' עשה עזרא, ושבע מעזרא עד חורבן הבית⁹³, והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה

88 נציבים ל, ד.

89 ראה גם ד"ה מצותה משתשקע החמה שנה זו פ"ב ופ"ט (סה"מ חנוכה ס"ע קפד"ה; ע' קפט).

90 לקו"ת חוקת נו, ב. ועוד.

91 נוסח ברכות השחר (ברכות ס, ב).

92 ראה לקו"ת פ' ראה כו, א.ב. המשך תרס"ו ע' תצא ואילך. ובכ"מ.

93 פרה שם מ"ה.

83 ספרי ופרש"י פינחס כח, ח. וראה גם תו"כ

ופרש"י ויקרא א, ט. פרש"י תצוה כט, כה.

84 ראה מג"א ושור"ע אדה"ז אור"ח ס"ג ס"ב. הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ב הי"ג.

85 סוטה טז, ב. רמב"ם הלי' פרה אדומה פ"ט ה"א. וראה לקו"ת שם נו, א. נח, ד.

86 לקו"ת ברכה צו, ב. ובכ"מ.

87 ברכות ה, ב.

ד"ה וידבר גו' זאת חוקת – מוצש"פ שמיני, פ' פרה, מכה"ח ניסן 11

יגלה אמן כן יהי רצון⁹⁴. ואז יקויים ג"כ היעוד (דהפטרות פ' פרה⁹⁵) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם גו' עד כי⁹⁶ אני הוי' בניתי הנהרסות נטעתי הנשמה אני הוי' דיברתי [ולא זו בלבד שדיברתי, דגם דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה⁹⁷, כי אם עוד זאת] ועשיתי, באופן גלוי בקרוב ממש ובעגלא דידן, בביאת משיח צדקנו יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממות לארצנו, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל⁹⁸, ובקרוב ממש.

97) ראה ב"ר פמ"ד, כב.

98) ר"ה יא, רע"א. שמור"ר פט"ו, יא. וראה אוה"ת בא ע' רנט. רד"ה החודש ה'ש"ת (סה"מ ה'ש"ת ע' 19).

94) רמב"ם שם פ"ג ה"ד. וראה גם בחיי (הובא ביל"ר) ר"פ חוקת. ובכ"מ. וראה לקו"ש חכ"ח ע' 131 הערה 6.

95) יחזקאל לו, כה.

96) שם, לו.

בס"ד. התוועדות מוצאי ש"פ שמיני, פ' פרה,
כ"ג אדר-שני, מבה"ח ניסן ה'תשל"ח*

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

ציוה לנגן ואמר מאמר ד"ה וידבר גו' זאת חוקת התורה (נדפס לעיל).

[אחרי המאמר ניגנו את הניגון ד"תרננה שפתי"].

ב. בענין פרה אדומה מצינו דבר חידוש [כמרומוז גם לעיל במאמר – המיוסד על מאמרי רבותינו נשיאינו, בלקו"ת, ואח"כ באוה"ת, ושל הנשיאים ממלאי מקומם, עד נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר], וכמובא הלשון בספר המצוות להרמב"ם¹ (וזהו גם פשטות הכתובים), שהענין דמצות פרה אדומה הוא "כדי שיהי' אפרה מזומן".

[ואף שע"פ הגירסא השני² לא כתוב התיבה "אפרה", אלא רק "שתהא מוכנת" – הנה בכלל נראה שהגירסא "אפרה" נכונה, כי כך מובא גם בספר החינוך³, וכידוע שענינו הוא שהולך בדרך הרמב"ם, ובפרט ספר המצוות להרמב"ם; אבל בנוגע לתוכן אין נפקא מינה].

היינו, שהענין של פרה אדומה הוא כדי שיהי' מזומן, שאם יהי' טמא מת, (וזה עדיין אינו מספיק, אלא) הוא ירצה להיטהר,

– שעל זה אין חיוב, החיוב הוא רק ש"חייב אדם לטהר את עצמו ברגל"⁴ [וגם על זה ישנה השקלא וטריא⁵ האם זה מן התורה או רק מדרבנן], ועאכו"כ שזהו בזמן ובמקום שבו שייך החיוב דעלי' לרגל, משא"כ מי שנמצא בחו"ל, ומי שאין לו קרקע, עם כל התנאים הפוטרם מעלי' לרגל⁶, שאצלם אין את כל הענין, ואין הכרח שיהי' מוכרח לרצות להיטהר –

ונמצא, שב"מזומן" צריכים להיות שני ענינים: (א) המציאות שיש מת ומישהו נכשל ונטמא בו, או שהי' מת מצוה והי' מחוייב להיטמא; (ב) ואח"כ יש לו גם את הרצון להיטהר.

(3) מצוה שצו.

(4) ר"ה טז, ב.

(5) ראה רמב"ם הלי' טומאת אוכלין פט"ז ה"י ובמשנה למלך שם.

(6) ראה תור"ה מאל"י – פסחים ג, ב.

(* תוכן מס' בי"ז הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב המאמר שנאמר בהתוועדות ושיחת ש"פ החודש תשכ"ד), ונדפס בלקו"ש חט"ז ע' 417 ואילך.

(1) מ"ע קיג.

(2) סהמ"צ הוצאת קאפאח.

ואעפ"כ זה נחשב למצוה בפני עצמה, ויתירה מזה – שזוהי מצות עשה, ונצטוינו שזה יהי' "למשמרת"⁷, שזה תמיד צריך להיות במציאות של משמרת ("אָפּגעהיט").

וזהו החילוק: ענין העונשים שבתורה ג"כ קשור עם ענין בלתי רצוי, אבל שם יש רק את התנאי שאם יהי' ענין בלתי רצוי מסוג פלוני, אז צריך להתאסף הבית דין ולהחליט מהו העונש; אבל כאן, אין תנאי בפרה אדומה שאחרי שייטמא, אז ישרפו את הפרה, אלא כלשון הרמב"ם – זהו "מזומן", שזה צריך להיות מוכן מקודם.

וכפי שמביא אח"כ את הראי' (שזהו גם מנא לי' שהדיוק בזה הוא להכין מקודם) ממ"ש⁷ "והיתה לעדת בני ישראל למשמרת", שפירוש הפשוט ד"משמרת" הוא שיהי' מוכן ומשומר, שמא יהי' פעם חיוב בדבר.

ג. ויתירה מזה הוא בלשון ר' סעדי' גאון בספר המצוות שלו⁸, שענינה של פרה אדומה הוא "למשמרת בתדר".

וכפי שמתעכבים על זה אחרונים⁹ בשקלא וטריא, שאין זה כדעת הרמב"ם, הכותב ש"אפרה מזומן".

והחילוק: "למשמרת" הוא בלשון המשנה¹⁰, שאפר הפרה הי' מחולק לשלושה חלקים: חלק אחד שיהי' מזומן, שכאשר יהי' טמא מת הרוצה להיטהר – יזו עליו, חלק אחד שנותנים בחיל, וחלק אחד שבו משתמשים הכהנים. והחלק שנותנים בחיל הוא כדי שישתמשו בו בכל פרה אדומה שיעשו, שיקחו גם מאפר זה.

וכאשר נאמר הדיוק ש"אפרה מזומן", הפירוש הוא כפשוטו – שזהו כדי להזות על טמא מת, וכאשר נאמר "למשמרת", הנה לכאורה (כפי שאחרונים רוצים לפרש) הכוונה היא לחלק זה שהונח בחיל למשמרת. ובוה יש שקלא וטריא שלימה (כפי שכבר נדפס ג"כ).

ד. אבל באמת, לגמרי אין הכרח בזה:

בספר המצוות גופא, כשמביא את הראי' מנין יודעים שפרה אדומה ענינה כדי שיהי' אפרה מזומן – אומר "שנאמר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת", שהפירוש הפשוט ב"משמרת" אינו הפרט באפר הפרה גופא שישמרו את זה לדורות הבאים, אלא זה כולל גם למשמרת לבני ישראל שייטהרו בו ביום או למחרתו וכו'.

[ואע"פ שספר המצוות להרמב"ם אינו מדויק, כי זה העתק מלשון ערבי, והמעתיקים לא תמיד דייקו¹¹ (כמבואר בכללי הפוסקים) – הנה במה דברים אמורים,

10 פרה פ"ג מי"א. וראה תוספתא שם, ת.
11 ראה לקו"ש ח"א ע' 121 הערה 37.

7 חוקת י"ט, ט.
8 פרשה מה.
9 רי"פ פערלא לרס"ג ח"ג שם (קצ, ד ואילך).

בנוגע ללשונות הרמב"ם עצמו; אבל כאשר מביא פסוק, לא שייך לומר שהמעתיק יטעה ולא יביא את אותו פסוק שהביא הרמב"ם].

ומזה ראי', שהרמב"ם מפרש "למשמרת" כפשוטם של כתובים – שזהו עבור כל מי שצריך להשתמש בזה.

ובזה גופא מחלקת המשנה לשלושה חלקים, שבשלושת החלקים גופא יש אחד הנקרא "משמרת" משא"כ שנים האחרים.

[ובדוגמת כפי שמביא הרמב"ם¹² שבסדר טהרות יש כמה מסכתות שאחת מהן נקראת "טהרות", וכפי שמביא¹³ גם את הדוגמא ש"כוכבים" הוא השם הכללי לכל הכוכבים, ובין הכוכבים יש אחד מהם הנקרא בלשון הקודש (ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" מהוה ומקיים ומחי' את הענין, כתורת הבעש"ט¹⁴) בשם "כוכב"¹⁵ – עד"ז גם ב"משמרת"].

ה. ומכיון שנאמר ש"למשמרת" הוא "כדי שיהי' אפרה מזומן", מזה גופא מובן שהכוונה לדבר הרגיל,

ולא כשכהן גדול רוצה להיטהר, כפי שאחרונים⁹ רוצים לבאר – שאז יש חיוב, דמכיון שעבודת יום הכיפורים היא חיוב, ומוכרחת להיות דוקא בכהן גדול, לכן יש חיוב מן התורה על הכהן גדול לטהר עצמו¹⁶, ולכן רוצים לפרש כן בדברי ר' סעדי' גאון; אבל אז נמצא שהפרה אדומה שעשו בניסן (כמבואר בגמרא¹⁷ ובספרי¹⁸) – ענינה הי' עבור עבודת הכהן גדול שתהי' ביום הכיפורים,

[ואפילו לדעת האומרים שאהרן הכהן הי' יכול להיכנס לקודש הקדשים בכל עת¹⁹ (כמובא המחלוקת בזה בראשונים וגם באחרונים), הרי בכל עת לא הי' חיוב שיכנס, ובמילא מוכרחים לומר שאין עליו חיוב להיות טהור כי אם "אחת בשנה"²⁰, ביום הכיפורים],

והרי יש ששה חודשים בינתיים, בין ניסן לתשרי*.

(* ועפ"ז יומתק מ"ש הרס"ג "ופרה למשמרת בתדר" – לא רק בשביל יוהכ"פ.

12) ראה הקדמת הרמב"ם לפיה"מ (ד"ה והחלק הששי – קרוב לסופו).
 13) הל' יסוה"ת פ"ג מ"א. וראה "פירוש" שם.
 14) שעהייה"א פ"א.
 15) ראה גם שיחות: ש"פ תבוא תשט"ז (לקו"ש ח"ט ע' 339); ט"ו שבט שנה זו (דברי משיח – סי"ד); ש"פ במדבר תשמ"ז (דברי משיח – סכ"ו). וש"נ.

16) ראה יומא ד, א ובפרש"י.
 17) ירושלמי מגילה פ"ג ה"ה.
 18) נשא ז, א.
 19) ראה ויק"ר פכ"א, ז וברד"ל שם. וראה שמו"ר פל"ח, ח ובמפרשים שם. ובכ"מ.
 20) ל' הכותב – ס"פ תצוה (ל, י). אחרי טז, לד.

[אבל באמת, כל הענין אינו קושיא מעיקרא, כי הפרה אדומה נעשתה במעמד ומצב שהיו אז כמה וכמה שהצטרכו לטהרה*, וביניהם גם משה ואהרן ובניו, מכיון שעד אז עדיין לא הי' ענין הטהרה [כי ממתן תורה (אפילו ממתן לוחות שניות) ועד שנבנה המשכן עברו כמה חדשים בינתיים], ובמילא לא הי' זה שמא יקרה משהו, אלא כאשר שרפו את הפרה – מיד התחיל ענינה, כי כבר היו מן המוכן לפני זה, אלה שהיו מוכרחים ע"פ חיוב התורה לטהרה שלאחרי זה].

ו. ובנוגע לעניננו:

ע"פ המבואר לעיל (במאמר) שענין הפרה הוא ענין התשובה, יכול משהו לחשוב שמכיון ש"דרך איש ישר בעיניו"²² – מה נוגע לו עבודת התשובה? [ורק באם יהי' פעם "חטא ופגם ועבר את הדרך", אז יצטרך לנצל זאת, ובמילא, לכן עליו ללמוד הלכות תשובה, ואגרת התשובה לאדמו"ר הזקן, והספרים שלפני זה המדברים על תשובה: אגרת התשובה של רבינו יונה וכו'].

ועל זה אומרים לו, שעבודת התשובה היא בכל יום ויום – בעבודת התפילה²³.

דנוסף על הענין ש"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"²⁴ – "יחטא" עכ"פ מלשון חסרון²⁵, הרי ישנו הענין שמצד "עטיו של נחש", שזה הי' אפילו אצל הארבעה שלא היתה להם שום שייכות לחטא²⁶,

וכפירוש האריז"ל²⁷ (וכפי שפירשו על האריז"ל²⁸) עה"פ²⁹ "ותלית אותו על עץ" (כמדובר פעם בארוכה בהתוועדות קודמת בשנים שעברו³⁰) – שאין ענין אחר שבו יכולים לתלות, כי אם רק "על עץ", על הענין דעץ הדעת, ובלשון הגמרא "עטיו של נחש" –

(* אין הכוונה לכל ישראל, כדי שיקריבו פסחיהם בטהרה, דהרי קרבן פסח קרב בטומאה (באם מאיזה סיבה רובם לא נטהרו) – כי אם להכהנים העובדים, כדי שיקריבו בטהרה. וכידוע האריכות באחרונים²¹ שקודם זמן החיוב (דיוהכ"פ ועד"ז דק"פ וכו') אין חיוב להכנות ולהכשרו (עכ"פ מדאורייתא), משא"כ הכהנים העובדים שבכל יום צ"ל עבודתם במשכן וכו'.

27 יערות דבש ח"ב קכו, ג (בדפוס ווארשא). נחל קדומים (להחיד"א) עה"פ שבהערה 29. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 132. וש"נ.

28 ראה גם שיחת ה' מנ"א תנש"א (דברי משיח ח"ה ע' 16). ועוד.

29 תצא כא, כב.

30 ראה שיחות תשכ"ה: ש"פ מצורע (לקו"ש חל"ז) מצורע תנש"א ס"ב; ש"פ אמור (לקו"ש ח"ז ע' 167 ואילך).

21 ראה לקח טוב להר"י ענגל כלל ו' אות ג. צפע"נ להרמב"ם הל' שבועות פ"ה הט"ו.

22 משלי כא, ב.

23 ראה אגה"ת פ"י.

24 קהלת ז, כ.

25 ראה פרש"י ויצא לא, לט. מלכים-א א, כא. ובכ"מ.

26 שבת נה, ב. ב"ב יז, א.

ולכן זקוק לענין דעבודת התשובה, מיד "בשעתא חדא וברגעא חדא"³¹, ו"עושינן תשובה מיד"³².

ועאכו"כ ע"פ מארז"³³ (בנגלה דתורה) שכל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו זהו בדיוק כאילו הי' הענין ההפכי, ועאכו"כ ע"פ פסק דין הרמב"ם³⁴ שיראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול, וע"י מעשה אחד, דיבור אחד ומחשבה אחת מכריע עצמו וכל העולם כולו ומביא תשועה והצלה –

הרי מזה מובן שהוא תופס ("כאפט זיך") – ואינו זקוק עבור זה להתבוננות גדולה – שזהו ענין של גלות, גלות כפשוטה, ועאכו"כ בימינו שהחושך כפול ומכופל; ובמילא מובן שעבודת התשובה היא תיכף ומיד.

ז. אלא, שכמדובר כמה פעמים, אם בקיום כל המצוות כולן צריך להיות "עבדו את הוי' בשמחה"³⁵ דוקא,

– וכמדובר כמה פעמים, זה מובן בפשטות, שיש לו את האפשרות שהקב"ה נתן לו, "אשר קדשנו במצוותיו וצונו" לקיים את רצון הבורא, וע"ז נעשה ענין של מצוה מלשון צוותא וחייבור³⁶,

וכמבואר בחסידות³⁷ שזהו כמו בגדרי הנבראים, שכאשר מי שהוא חכם, ואצלו עצמות החכמה היא באופן הכי נפלא, מתקשר עם פשוט שבפשוטים, ונותן לו ציווי ושליחות – ע"י הוא מקבל מציאות, ומציאות חשובה (עם כל הפרטים האמורים במשל ובדוגמא),

שזה ישנו בכל ענין של תורה ומצוותי', עד בפרטי פרטים שלהם [שברצון, פרט שבפרט תופס מקום בדיוק כמו כל הענין, כמבואר בארוכה³⁸ החילוק בין רצון לחכמה (שכל)] –

עאכו"כ שבנוגע למצות התשובה, המתקנת וממלאת ומשלימה [גם מלשון שלימות³⁹, דרגת בעלי תשובה] את כל עניני התורה ומצוותי', צריכה להיות שמחה גדולה באין ערוך לגבי השמחה שיש ב"עבדו את הוי' בשמחה" דתורה ושאר המצוות; ועד"ז הוא גם בענין האמור.

ובכ"מ – נסמנו בסה"מ פורים ע' ז הערה 55.
 (37) סה"מ ה'ש"ת ע' 73 ואילך. "היום יום" ח חשוון.
 ובכ"מ. וראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 30 ואילך. וש"ג.
 (38) המשך תרס"ו ע' תקכב. וראה הנסמן בלקו"ש
 ח"י"ג ע' 67 הערה 17.
 (39) ראה לקו"ת פ' ראה ל, ג. ובכ"מ.

(31) זח"א קכט, סע"א-ב.
 (32) ראה רמב"ם שבהערה 142.
 (33) ירושלמי יומא פ"א ה"א. מדרש תהלים קלב, י.
 (34) הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 (35) תהלים ק, ב. וראה רמב"ם סוף הל' לולב.
 (36) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. שלח לז, ד.

ח. ולכן, אע"פ שנמצאים ב"סעודתא דדוד מלכא משיחא"⁴⁰, ונמצאים במוצאי שבת, שמלוה את המלכה,⁴¹ או בלשון השני⁴² שמלוה את המלך, שהולך ביחד עם המלכה ועם המלך – לא רק שאין זה מפריע לעבודת התשובה, אלא אדרבה – הוא נמצא ביחד עם המלך והמלכה, עם כל הפרטים המפורטים בשולחן ערוך.

ואז יש שמחה גדולה ביותר, ושמחה הפורצת גדר⁴³, ועאכו"כ שזוהי שמחה גדולה שלמעלה ממדידה והגבלה, ובפרט שיש את הנתנית כח על זה משמחת פורים, "עד דלא ידע"⁴⁴.

ויש לומר, שזהו גם הקשר: בדיוק כמו שנאמר בפורים ש"קיימו מה שקיבלו כבר"⁴⁵, עד"ז נאמר גם בפרה אדומה שישנו ענין התורה כפי שזהו "קיבלו כבר", וכן ישנו ענין התורה כפי שממשיכים אותה מחוקה, "חוקה חקקתי"⁴⁶, וזה נמשך בכל התורה ומצוותי⁴⁷.

וזה נפעל ע"י רצוא ושוב פנימיים, ע"ד כפי שהי' בימי הפורים, שזה ממשיך למטה עד באופן ש"קיימו מה שקיבלו כבר".

ט. וזה ממשיך אח"כ "אורה ושמחה וששון ויקר"⁴⁸ כפשוטו, ביחד עם דרשת רז"ל⁴⁹ – הביאור בתורה שבע"פ – "אורה זו תורה" עד "ויקר אלו תפילין", שזה כולל את כל התורה כולה,

ו"מיסמך גאולה לגאולה"⁵⁰ – שזהו בהדגשה בפרט בשנת העיבור, שענינה של קריאת המגילה הוא באדר הסמוך לניסן⁵⁰, מפני ש"מיסמך גאולה לגאולה",

מהגאולה באופן ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן"⁵¹ לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "בניסן עתידין להיגאל"⁵²,

– כתוספת הביאור בזה⁵³, שכאשר תהי' הגאולה עוד בימי אדר שני הסמוך לניסן האחרונים – בדרך ממילא נהי' בניסן במעמד ומצב של גאולה –

"ושם נעשה לפניך ונקריב לפניך" מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון⁵⁴

(באבער) ט, ב.
 (47) ראה לקו"ת ר"פ חוקת. וראה לקו"ש ח"ג ע' 67 ואילך.
 (48) אסתר ח, טז.
 (49) מגילה טז, ב.
 (50) שם ו, סע"ב.
 (51) שם יד, א.
 (52) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.
 (53) ראה גם סה"ש תש"ה ריש ע' 83.
 (54) נוסח ברכת "אשר גאלנו" – מפסחים קטז, ב (במשנה).

(40) ראה סידור האריז"ל כוננת הבלדה ומו"ש. פע"ח שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489 הערה ד"ה מוצאי שבת-קודש.
 (41) ראה שבת קיט, א.
 (42) רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ב. שו"ע אדה"ז או"ח ס"ש ס"ב. וראה שבת שם, ב ובפרש"י ד"ה במוצ"ש.
 (43) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
 (44) מגילה ז, ב. שו"ע או"ח סתרצ"ה ס"ב.
 (45) שבת פח, א (ע"פ אסתר ט, כז).
 (46) תנחומא חוקת ג. שם, ח. במדב"ר פי"ט, א. שם, ח. יל"ש ר"פ חוקת (רמז תשנט). וראה מדרש תהלים

"גואל ישראל" בלשון הוה, עוד באדר שני, ובדרך ממילא נעשה ה"הוציאנו מעבדות לחירות", עד באופן ד"ונאמר לפניו שיר חדש"⁵⁴, לשון זכר⁵⁵, השירה העשירית⁵⁶, הקשורה⁵⁷ גם עם הפרה העשירית (כמובן במדרש⁵⁸).

בקרוב ממש, למטה מעשרה טפחים, ובחסד וברחמים, "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"⁵⁹, "לא תשאר פרסה"⁶⁰, "ובני ישראל יוצאים ביד רמה"⁶¹, "בקומה זקופה"⁶², ובעגלא דידן ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו את הניגון ד"ויהי בימי אחשורוש"].

– שיחה ב' –

י. כאן המקום להעיר ולעודד ולזרז על ענין של מגילת אסתר וימי הפורים (שלעת עתה לא מצאתי שידגישו זאת ויעוררו על זה בנוגע לענינים של פועל) – ובהקדים:

אע"פ שנאמר⁶³ בנוגע לימי הפורים ש"ולא יעבור", והגמרא⁶⁴ לומדת שלכן בששה עשר ובשבעה עשר לא שייך הענין דקריאת המגילה, ואדרבה, זהו ציווי ש"לא יעבור" – זהו רק בנוגע לקריאת המגילה, אבל בנוגע לכל שאר עניני פורים, ועאכו"כ ענין השמחה שבפורים – זהו כל החודש כולו.

ולכן, גם בפשטות, כפי שנוהגים ולומדים ובפשטות הענינים, "מאן דאית לי' דינא בהדי עכו"ם" עליו למשוך זאת לחודש אדר מכיון שאז "בריא מזלי"⁶⁵ – קאי על כל חודש אדר.

ועד שזה גם קשור עם "מנהג ישראל" [ש"מנהג ישראל תורה הוא"⁶⁶], שאפילו אלה הנזהרים (כדאיתא ברמ"א בהלכות קידושין⁶⁷) בנוגע לנישואין לאחר מילוי הלבנה, לאחר חצי החודש הראשון, שבו הלבנה הולכת וגודלת ומיתוסף בה – אין זה קאי על חודש אדר, מכיון שנאמר⁶⁸ "והחודש אשר נהפך להם", כל החודש⁶⁹; והרי כל החידוש שבמנהג זה הוא לאחר ימי הפורים, אחרי החצי הראשון של החודש. ובפרט ש"אין

(63) אסתר ט, כז.

(64) ריש מגילה.

(65) תענית כט, ריש ע"ב.

(66) ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. רמ"א יר"ד

טשע"ו ס"ד. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ד טט"ז. ועוד.

(67) אהע"ז סס"ד ס"ג.

(68) אסתר ט, כב.

(69) ראה שד"ח אסיפת דינים מערכת חתן וכלה

וחופה (ח"ו א'רנו, ב. שם א'רנט, א"ב).

(55) ראה מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים שם.

(56) מכילתא שם. תנחומא בשלח י.

(57) ראה אוה"ת ריש שה"ש.

(58) ל"ר ר"פ חוקת. רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ד ה"ג.

(59) בא י, ט.

(60) שם, כו.

(61) בשלח יד, ח.

(62) פרש"י בחוקתי כו, יג.

מקרא יוצא מידי פשוטו⁷⁰, שכאשר נאמר "החודש אשר נהפך להם", הכוונה לכל החודש⁷¹.

ולכן ג"כ, כשרוצים לערר על עניני פורים, הנה אפילו בששה עשר ובשבעה עשר, וכל החודש כולו, ועד לכל השנה כולה, יש את הנתינת כח מימי הפורים, ובמכל שכן וקל וחומר בחודש אדר עצמו.

יא. ישנו לימוד נפלא מהסיפור במגילת אסתר (ביחד עם מדרשי רז"ל על זה):

בכללות, "הגידו לו את עם מרדכי"⁷², שהפירוש הפשוט בזה הוא שכל אחד מישראל נקרא בשם "עם מרדכי", ועד שזה מגיע אפילו ללעו"ז, הטוען ש"מפוזר ומפורד בין העמים"⁷³, ומכל מקום הרגיש ג"כ שכשמגיע לענינים שמרדכי מצוה, ועד ב"לא יכרע ולא ישתחוה"⁷⁴ – ענין של מסירת נפש – הנה אז "הגידו לו את עם מרדכי", שכך מתנהג כל עם ישראל,

ובלשון אדמו"ר הזקן⁷⁵ שלא הי' אצל אף אחד ויחיד מישראל (ח"ו – כמ"ש שם) אפילו "מחשבת חוץ", דמזה מובן גם בתוצאות, כיצד מרדכי הנהיגם אח"כ.

וכאן מצינו דבר נפלא:

מרדכי ראה בפועל כיצד היותו בשער המלך וקרוב למלך ולאסתר המלכה וכו' הציל את כל כללות בני ישראל לכל הדורות כולם.

והרי ענינו של פורים לא הי' רק הצלת הגופים, שלכן הדין הוא גם שצריך להיות אז "לבסומי בפוריא"⁷⁶, משא"כ בחנוכה (כמדובר כמה פעמים בארוכה⁷⁶) זה הי' קשור עם הצלה רוחנית.

החל מ"תינוקות של בית רבן"⁷⁷, שמרדכי קיבצם ופעל אצלם את הענין דמסירת נפש בכח, ושזה יומשך בפועל בדיבור בסכנת נפשות ממש (כמסופר באסתר רבה⁷⁸ ובילקוט שמעוני⁷⁹ ובכמה מקומות),

וכפי שהוא גם בפשוטם של כתובים, "לך כנוס את כל היהודים . . וצומו עלי"⁸⁰, ו"ויעבור מרדכי ויעש ככל אשר דיברה אליו אסתר"⁸¹, שעשה זאת בפועל, שפעל בכל בני ישראל "כנוס את כל היהודים", בדוגמת ("ויחן" לשון יחיד⁸²) ו"וקיבל"⁸³ לשון יחיד

(70) שבת סג, א. וש"נ.

(71) ראה גם ירושלמי ריש מגילה. טוש"ע או"ח סתרפ"ח ס"ז.

(72) אסתר ג, ו.

(73) שם, ט.

(74) שם, ב.

(75) תו"א מג"א צו, א. צט, ב. (הוספות) קכ, ד.

(76) לקו"ש ח"ב ע' 482 ואילך.

(77) שבת קיט, ב.

(78) פ"ט, ד.

(79) אסתר רמז תתרנח.

(80) אסתר ד, טז.

(81) שם, יז.

(82) יתרו יט, ב. ראה פרש"י עה"פ. רואה תו"א מג"א

צח, א.

(83) אסתר ט, כג.

(כמסופר בהמשך), ובענין של אחדות ד"צומו עלי . . . שלושה ימים לילה ויום", עם כל הפרטים המסופרים שם,

ואח"כ ראה שהי' הענין ד"ונהפוך הוא"⁸⁴, שכמדובר לעיל זהו תכלית השלימות בעבודת האדם, לא רק "בחכמה אתברירו"⁸⁵, אלא "ונהפוך הוא", ש"שלטו היהודים המה בשונאיהם",

עד כדי כך שבית המן ניתן למרדכי היהודי, כמסופר במגילה⁸⁶, ואח"כ יתירה מזה – שמרדכי נעשה "משנה למלך"⁸⁷ [דבזמן הגלות, כאשר הקב"ה רוצה שיהי' מעמד שבעניני חול יהי' "עבדי דאחשורוש אנן", אינו יכול להיות המלך עצמו בענינים אלה; אבל מיד אחרי המלך – הוא ה"משנה למלך"].

ומה הי' צריך מרדכי לעשות לאחר זי? – להמשיך בעסקנות שלו, ובפרט שנעשה מושל ושולט בתור "משנה למלך", שזה שאחשורוש הי' "מושל בכיפה"⁸⁸ יצא בפועל ע"י ה"משנה למלך".

אבל מה מרדכי עשה, כפשטות הענינים בפסוקי תנ"ך? – הוא עלה מבבל לארץ ישראל, כמסופר בעזרא⁸⁹ ונחמי⁹⁰ שהוא הי' מבין העולים עם זרובבל, במקום הרביעי ובמקום החמישי (כפי שמדייקת הגמרא⁹¹ בזה),

[כשני הפירושים⁹²: אם היתה עלי' אחת בלבד, או שתי עליות – אחת לפני מעשה אסתר והשני' אחרי מעשה אסתר (כמוזכר גם לעיל מפרש"י⁹² וחיודשי אגדות מהרש"א⁹³, פשוטי הכתובים וכו')],

אבל דבר ברור הוא שאח"כ, כשנבנה בית המקדש [אחרי שבטלה ה"שטנה" שהיתה גם בימי אחשורוש⁹⁴], אז "פתחי' על הקינין", כדאיתא במשנה⁹⁵, ומפרש הרמב"ם⁹⁶ [לא כמ"ש תוספות⁹⁷ שזה נקרא "פתחי'" על שמו, שאפילו לפי פירוש זה הטעם שנקרא על שמו הוא מפני שבפעם הראשונה הי' זה הוא, ועאכו"כ לפי פרש"י⁹⁸ שהאריך ימים, עד לסיפור בגמרא⁹⁹ שהי' ספק בקינין ומרדכי פתר את הספק] שמזה הוא ההכרח שהוא עלה מבבל, ומעילוי בתור "משנה למלך אחשורוש", וכל ה"שטורעם" שיכולים לפעול

84 שם, א.

85 אגה"ק סכ"ו (קמד, ב). סכ"ח (קמח, א) בשם הזוהר – ראה זח"ב (היכלות) רנד, סע"ב ובנצו"א שם. וראה ע"ח שער (יה) רפ"ח ניצוצין פ"ה. שער (יט) אורות ניצוצין וכלים פ"ט. שער (כג) מוחין דצלם פ"ד. שער (לט) מ"ן ומ"ד דרוש א.

86 ח, ב.

87 שם י, ג.

88 מגילה יא, סע"א. אסתר פ"א, ד.

89 ב, ב.

90 ז, ז.

91 מגילה טז, ב.

92 ד"ה מעיקרא – מגילה שם.

93 חדא"ג מהרש"א מגילה שם.

94 ראה עזרא ד, ו ובפרש"י. מגילה יא, א ובפרש"י

ד"ה שטנה. אסתר פ"א, א.

95 שקלים פ"ה מ"א. מנחות סה, רע"א.

96 פיהמ"ש שקלים שם.

97 ד"ה אמר – מנחות סד, ב.

98 ד"ה מרדכי – שם.

99 מנחות 99.

בעסקנות ציבורית, ועד להצלת כלל ישראל כולו, ועלה לארץ ישראל, ששם הי' הרביעי או החמישי בסנהדרין, ואח"כ הי' ממונה על הקניין – אחד מבין שלושה עשר ממונים¹⁰⁰.

ומה הי' ענינו – כדי שיוכל לעבוד שם את הקב"ה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות.

יב. והרי זהו לימוד נפלא:

אפילו כשרואים הצלחה בתור "זבולון", שרואים הצלחה רבה בעסקנות ציבורית – הנה כל זמן שישנו הציווי מנשיא הדור כ"ק מו"ח אדמו"ר להמשיך בעסקנות זו, או בתור ענין של "זבולון" וכיו"ב, צריך להמשיך בזה, ואסור לו לברוח מזה.

וכמדובר כמה פעמים, שמי שהוא ב"צבאות הוי"ו¹⁰¹, והשגחה פרטית העמידה אותו במקום מיוחד ובתפקיד מיוחד – ח"ו לומר שמכיון שאצלו ערב יותר ("איז געשמאקער") ענין אחר, הוא עוזב את החזית ("דעם פראָנט") והולך לפעול בענין זה שהי' ערב יותר מצד נפשו הבהמית, או אפילו מצד נפשו האלקית – מצד החכמה ושכל וטעם ודעת שבה,

דמכיון שהוא ב"צבאות הוי"ו", הרי צבא מיוסד על ענין הקבלת-עול, "נעשה" קודם ל"נשמע"¹⁰².

וכמדובר כמה פעמים שאין נפקא מינה, ואפילו אם בזמן שהוא מחוץ לצבא החייל הפשוט מצטיין בחכמה מסויימת, ואילו זה שנותן את הפקודה הוא פשוט לגמרי בנוגע לחכמה זו, ואינו מבין בזה כלל, או שמבין בזה מעט מאוד, ואינו מגיע לחכמה הכי גדולה של החייל הפשוט הנמצא בפיקודו, תחת ממשלתו ורשותו בהיותו בצבא – שאז יכול לחשוב בעצמו: במה נחשב הוא, דהוא (החייל) חכם גדול בעצם חכמתו, והוא (נותן הפקודה) איש פשוט לגמרי –

אלא מאי – שמפני סיבות שונות העמידו אותו להיות המפקד והמנהיג של פלוגה (קבוצה) זו שבה הוא חייל.

וכאשר הוא רואה שהוא מקבל פקודה שאצלו היא "חוקה" לגמרי, שאינו מבין את כל הענין [יתירה מזה: אומות העולם מונין בו¹⁰³, ואומרים שזהו היפך השכל, שמטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים¹⁰⁴, דממה נפשך: זהו קרבן, ולאידך כל עבודתו היא דוקא בחוץ, עם עוד כמה ענינים שרואים בפרה אדומה בגלוי] – מה זאת אומרת שיתחשב בפקודתו, ובפרט שלדעתו זה בכלל יזיק!?

אומרים לו: מכיון שאתה נמצא בצבא, והלה הוא הראש של פלוגה זו ע"פ השגחה פרטית – לכל לראש עליך לקיים את הפקודה; ואח"כ, כשיהי' זמן חפשי, ותהי' שעת

103) פרש"י ר"פ חוקת.

104) במדב"ר פי"ט, א. תנחומא חוקת ג. פרה פ"ד

מ"ד.

100) ראה שקלים פ"ו מ"א.

101) ל' הכתוב – בא יב, מא.

102) משפטים כד, ז. שבת פח, א.

שלום, ותרצה – ויהי' זמן – להבין בהבנה והשגה, לך אליו ותתווכח עמו ותברר אצלו מה היתה הסיבה שניתנה כזו פקודה, שהיא "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"⁴⁶, שאין טעם שיכול להסביר זאת.

וזה נאמר אפילו על מפקד בשר ודם, ועל זה מיוסד כל קיום המדינה והעם הדרים בה וכו' וכו', כמובן ופשוט; ועאכו"כ כשמדובר על ציווי מלך מלכי המלכים הקב"ה, שאחד מהציוויים הוא "לא תסור מן (כל) הדבר אשר יאמרו לך ימין ושמאל"¹⁰⁵, וכדמפרש בספרי וגם במדרשי רז"ל¹⁰⁶ בארוכה, ש"אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין" – זוהי מצות עשה ומצות ל"ת, כדאיתא ברמב"ם (ב"יד החזקה", "משנה תורה")¹⁰⁷ שלקיים זאת הוא מצות עשה מן התורה ומצות ל"ת מן התורה, לא ח"ו תסור.

אבל בשעת מעשה, עליו לדעת, שאין זה שיש לו הנאה מכך שהוא ח"ו מנותק מלימוד התורה כמו מי ש"תורתו אומנתו"¹⁰⁸ מפני שהוא מתעסק עם צרכי ציבור ומקבל כבוד וכו' וכו'; אלא בשעת מעשה גופא צריכה להיות לו תשוקה, ותשוקה הכי גדולה, "מתי יבוא לידי"¹⁰⁹, ויוכל ללמוד תורה בהתמדה ושקידה.

יג. ומזה מובן, שמיד כשמרגיש ומקבל הוראה ברורה שהוא השלים את עבודתו – אז "עלה מבבל", כמ"ש הרמב"ם: יש לו עלי' גדולה יותר מכפי שהיתה לו ע"י עבודתו במצב ומעמד של "בבל", ששם (כנ"ל) "זדונות נעשו לו כזכיות"¹¹⁰, עד זכיות ממש¹¹¹, ונעשה בעל תשובה ש"אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד שם"¹¹².

אבל תכלית העבודה היא שתהי' הנהגה של "עשה האלקים את האדם ישר"¹¹³ – עבודת הצדיקים.

וזהו גם אחד מהפירושים¹¹⁴ ב"מים חיים אל כלי"¹¹⁵ דוקא:

אע"פ שעומד בעבודה דרצוא, בשריפת פרה אדומה, והשוב בא כתוצאה מרצוא זה – לא מספיק שתהי' תנועת שוב בכללות, אלא זה צריך להיות "אל כלי", בדבר גשמי הנקרא "כלי", לא הענין דאור וגילוי, ועם כל הדיוקים שישנם בתיבת "כלי", כולל גם ענין הכלי המראה על מדידה והגבלה, שזהו כל ענינם של כלים – לקבל ולהגביל את האור שיהי' מתאים לכלי, שזהו גם הדין כפשוטו ב"מים חיים אל כלי", כפי שהכלי צריך להיות.

(111) לקר"ת שה"ש כג, ד. ובכ"מ.
 (112) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד (ע"פ ברכות לד, ב. וראה דקדוקי סופרים ברכות שם מכת"י בגליון).
 (113) קהלת ז, כט.
 (114) לקר"ת חוקת נו, א.
 (115) חוקת יט, יז.

(105) פ' שופטים יז, יא.
 (106) שהש"ר פ"א, ב.
 (107) ריש הל' ממרים.
 (108) שבת יא, א.
 (109) ל' חז"ל – ברכות סא, ב. יומא יט, ב.
 (110) יומא פו, ב. וראה תניא פ"ז (יב, א).

ודוקא אז מתקיימת תכלית שלימות נשמתו וכל עניניו – כאשר הוא "עולה מבבל", ומעמיד את עצמו בבית המקדש – בלימוד התורה¹¹⁶, ובפרט – גם "ממונה על הקניין", כדי לטהר אשה לבעלה,

בדוגמת שמצינו אצל דוד המלך¹¹⁷, כמדובר כמה פעמים, ש"ידי מלוכלכות", שזה מראה על ענין של לכלוך, "כדי לטהר אשה לבעלה" כפשוטו;

ועי"ז נעשה ה"לטהר אשה לבעלה" הידועים, כנסת ישראל עם הקב"ה, כל אחד מישראל עם הקב"ה עצמו.

יד. וזהו גם הלימוד, שאפילו אלה שהם מצליחים, ואפילו אלה שהדבר ברור שהם צריכים להמשיך, כי כך קבעם נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (וכיו"ב), במעמדם ומצבם ד"זבולון" ועסקן ציבורי, וח"ו שיהי' "רפו ידיהם"¹¹⁸ מקיום שליחות זו –

הנה בשעת מעשה צריכה להיות אצלו גם התשוקה הכי גדולה ללימוד התורה.

ובזה יש גם נפקא מינה לפועל – שבכל רגע פנוי ממילוי שליחותו של "זבולון" או "עוסק בצרכי ציבור באמונה", הוא "חוטף" עצמו ("כאפט ער זיך צו") ללימוד התורה, ולימוד בחיות ובהתמדה ושקידה, אפילו יותר ממי ש"תורתו אומנתו".

וכידוע דיוק אדמו"ר הזקן¹¹⁹ והנשיאים ממלאי מקומו¹²⁰ ב"כן בקודש חזיתך"¹²¹ כפי שהי' ב"ארץ צי" ועיף¹²², שכאשר יש לו עסק עם "ארץ צי" ועיף", אז תופס שהענין ד"קודש" הוא הפלאה גדולה אצלו, ועד שמאחל לעצמו שהלואי יהי' "בקודש חזיתך" כשלא יהי' ב"ארץ צי" ועיף".

טו. והנה, כל ענין צריכים לפרשו גם כפשוטו:

יש להוסיף בחיות בלימוד התורה, נגלה וחסידות, שבכתב ושבע"פ, עד באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, בדוגמת שמחת פורים שלמעלה ממדידה והגבלה, שהיא קשורה עם "קיבלו מה שהחלו" במתן תורה, שאז הי' הענין ד"מודעה רבה לאורייתא"¹²³, – בשיעורי תורה שבהם הוא מחוייב: או ע"פ הלכות תלמוד תורה (כדאיתא בתניא¹²⁴), או מה שקיבל על עצמו, ועאכו"כ שכל רגע פנוי אצלו צריך להיות ממולא בענין דלימוד התורה.

טז. וזה בא גם בהמשך להמדובר לעיל¹²⁵ שיש לעורר ולקבוע (עד שתהי' קביעות בנפש¹²⁶) הוספה בלימוד התורה עוד קודם שיגיעו לבר מצוה ובת מצוה,

(121) תהלים סג, ג.

(122) שם, ב.

(123) שבת שבעה ערה 45.

(124) פל"ד.

(125) דברי משיח – שיחות שנה זו: פורים סי"ח

ואילך; מוצאי ש"פ צו ס"ג ואילך.

(116) ראה גם לקו"ת שם נח, ג.

(117) ברכות ד, א.

(118) ל' חז"ל – יל"ש בשלח יז, ח (רמז רסג). וראה

גם מכילתא שם.

(119) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, ריש ע"ג.

(120) סה"מ תרפ"ט ריש ע' 122. וש"נ.

[שגם אצלם ישנו חיוב הלימוד, כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בארוכה בהלכות תלמוד תורה סוף פרק א', עם כל הפרטים שבדבר.

וכמדובר כמה פעמים¹²⁷ – הלואי כל הנשים היו בקיאות בהלכות אלו, הכוללות את כל מצוות ל"ת, וכמה מצוות עשה שאין הזמן גרמא¹²⁸,

כולל גם המצוות-עשה דפורים, ש"אף הן היו באותו הנס¹²⁹, והמצוות-עשה דפסח, ש"אף הן היו באותו הנס¹³⁰, ואדרבה – "בזכות נשים צדקניות . . נגאלו ישראל ממצרים"¹³¹, בדוגמת שבפורים הי' הנס ע"י אסתר, ועד שהמגילה נקראת (כמדובר כמה פעמים¹³²) לא על שם מרדכי, ואפילו לא על שם מרדכי ואסתר, ואפילו לא על שם אסתר ומרדכי, כי אם רק "מגילת אסתר" בלבד].

ואז נעשה ה"חנוך לנער (ולנערה) על פי דרכו"¹³³, עוד קודם שנעשים בר מצוה ובת מצוה, ואח"כ נעשה "גם כי יזקין לא יסור ממנה"¹³³ – שהם ימשיכו, ויומשך, החיות וההשקידה והרגילות שבכל רגע פנוי מתעסקים בלימוד התורה, וגם במעשה המצוות, וכמדובר בארוכה לעיל¹³⁴ – הענין דגמילות חסדים.

יז. ושזו תהי' ההכנה הקרובה והכלי לקבל את ה"מים חיים", "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"¹³⁵, שזה כתוב בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ו"מים חיים אל כלי" – הכלי שמכינים, שני הסוגים ד"ציון במשפט" ו"ושבי' בצדקה"¹³⁶, שאז יהי' ה"תפדה" ו"שבי" עם כל הפירושים שבוה, עד לפירוש העיקרי – שעוד בימים האחרונים בגלות עומדים "בקומה זקופה" ו"ביד רמה",

וכפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים"¹³⁷, שעוד בהיותם בגלות הי' "בשלח פרעה"¹³⁸, שפרעה סייע להם להיגאל מהגלות וכל עניני', הן מהגלות עוד בהיותם במצרים ועאכו"כ ביציאתם ממצרים,

– דבהיותם במצרים, ה"קץ" הי' רק ברגע האחרון, ביציאתם ממצרים בחמישה עשר בניסן¹³⁹, אע"פ שה"יד רמה" ו"בשלח פרעה", "ביד חזקה יגרשם"¹⁴⁰, התחיל לפני זה; כבר אז הי' "ביד רמה", ובאופן שביקשו מהם לקחת "כלי כסף וכלי זהב"¹⁴¹ וכו', עם כל הפרטים, כמסופר בנוגע ל"ימי צאתך מארץ מצרים".

(126) ראה לקו"ד ח"א ז, א. וראה אוה"ת נ"ך ע' לו. שיחת פורים סי"ט-כ; המשך תער"ב ח"א ע' ז.
 (127) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 37 ואילך.
 (128) ראה קידושין כט, א (במשנה). וש"נ.
 (129) מגילה ד, א.
 (130) פסחים קה, ריש ע"ב.
 (131) סוטה יא, ב.
 (132) שיחת פורים תשכ"א (שיחות קודש ע' 126).
 (133) ובכ"מ – נסמן בדברי משיח תשמ"ט ח"ג ע' 111.
 (134) שיחות שבהערה 125 (שיחת פורים סי"ט-כ; שיחת ש"פ צו ס"ז ואילך).
 (135) יחזקאל לו, כה.
 (136) ישע"י א, כז. ראה לקו"ת ר"פ דברים.
 (137) מיכה ז, טו.
 (138) ר"פ בשלח (יג, יז).
 (139) ראה פרש"י בא יב, מא.
 (140) ס"פ שמות (ו, א).
 (141) בא יב, לה.
 (133) משלי כב, ו.

וזה יהי הכלים שיקבלו בתוכם את הגאולה האמיתית והשלימה "בשעתא חדא וברגעא חדא", ובלשון הרמב"ם – "ומיד הן נגאלין"¹⁴², ו"שמחת עולם על ראשם"¹⁴³.
[אחרי שיחה זו ניגנו "ואלקים מלכי מקדם"].

— שיחה ג' —

יה. רגיל, ע"פ תורת אדמו"ר הזקן¹⁴⁴, לקשר כל ענין עם פרשת השבוע, שזהו מוצאי שבת קודש דשבת קודש פרשת שמיני, ביחד עם זה שבשנה זו זוהי גם פרשת פרה. ובזה יש גם ענין הקשור עם אהרן כהן גדול, כמדובר במאמרים שלפני זה¹⁴⁵, וכפי שמפרש גם בלקו"ת¹⁴⁶ הפלא דאהרן כהן גדול, "מהאוכל יצא מאכל"¹⁴⁷, ש"זה קרבן אהרן ובניו"¹⁴⁸, ואח"כ אומר "המשיח . . מבניו"¹⁴⁹, ה"מנחה תמיד"¹⁴⁸, שקאי דוקא על הכהן גדול, שמנחת חביתין שלו היא בתמידות, בכל יום ויום (משא"כ בכהן הדיוט, אפילו אם הוא סגן כהן גדול), כמדובר לעיל בארוכה¹⁵⁰ (שעד"ז הי' גם בפורים, כמדובר אז בארוכה).

ובפרה אדומה מצינו פלא גדול:

נאמר דוקא "ונתתם אותה אל אלעזר הכהן"¹⁵¹, וכמפרש בספרי (תורת כהנים) שזהו דוקא בסגן כהן גדול ולא בכהן גדול. הן אמת ש"יודבר הוי' אל משה ואל אהרן"¹⁵², וכדאייתא על זה¹⁵³ ש"כשם שהי' משה גזבר לדבר כך הי' אהרן גזבר לדבר", שהם היו אלה שטיפלו בפרה, והכסף לקניית הפרה אדומה הי' ברשותם – אבל במעשה הפרה עצמה הדיוק הוא שזה צריך להיות דוקא "אל אלעזר הכהן", לסגן כהן גדול ולא לכהן גדול.

והקושיא מתגדלת: כשמסתכלים בגמרא, אומרת הגמרא¹⁵⁴ שזה הי' דוקא בדור ההוא, בפרה אדומה זו, משא"כ לדורות – ע"פ דעה אחת זה יכול להיות אפילו ע"י כהן הדיוט, וע"פ דעה שני' בכהן גדול.

וא"כ, מכיון שלדורות סגן לאו דוקא, מדוע מצינו דוקא בפרה הראשונה [שממנה לוקחים לכל הפרות כולן]¹⁵⁵, החל מהשני', משא"כ מהשני' לוקחים רק לאלו הבאות

140) דברי משיח – שיחת מוצאי ש"פ צו שנה זו סי"א ואילך.
141) חוקת יט, ג.
142) שם, א.
143) ספרי חוקת שם, ב.
144) יומא מב, ב.
145) פרה פ"ג מ"א, ובפיה"מ להרמב"ם, ר"ש ורע"ב שם. שם ספ"ג ובפיה"מ שם. פרש"י חוקת יט, ט.

142) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
143) ישע"י לה, י. שם נא, יא.
144) "היום יום" ב חשון.
145) ד"ה ואכלתם אכול ושבוע שנה זו (נדפס לעיל).
146) צו ז, ד ואילך.
147) ס' שופטים יד, יד. ויק"ר פ"ח, ב.
148) צו ו, יג.
149) שם, טו.

אחריי, משא"כ פרת משה אפרה נמצא בכל הפרות, ועד אפילו בפרה העשירית, החל מהפרה השני' [שנאמר שזהו דוקא בסגן, משא"כ שאר הפרות הן בכהן הדיוט או בכהן גדול (כשתי הדעות שאומרת הגמרא)?

בחסידות¹⁵⁶ מבאר זאת ע"פ הביאור בענינו ד"אלעזר", שזהו מלשון "א-ל עזר", שזוקקים לעזר מלמעלה, כמבואר בארוכה בדרושים ע"פ אותיות הקבלה, ובתוספת ביאור ע"פ תורת החסידות; אבל שם אין מבואר כל כך בגלוי ובהדגשה מהו הענין שזהו סגן [בפסוק בגלוי נאמר רק "ונתתם אותה אל אלעזר הכהן"; אבל תורה שבע"פ מדגישה כאן מיד שזהו מפני שהוא הי' סגן כהן גדול].

יט. ובזה יש רעיון נפלא – דוקא מהרוגצ'ובי¹⁵⁷:

הוא מקשר זאת עם פסק דין הרמב"ם¹⁵⁸ שעבודת הפרה האדומה צריכה להיות בכלי לבן של כהן הדיוט.

ואין זה כלי הלבן של כהן גדול: החילוק הוא באבנט, שבנוגע לאבנטו של כהן הדיוט ושל כהן גדול האם הם שוים – יש פלוגתא של תנאים¹⁵⁹, והרמב"ם פוסק¹⁶⁰ שאינו דומה האבנט של כהן הדיוט שהי' מכלאים לאבנט של כהן גדול שהי' ענין של לבן – בד (פשתים) בלבד.

וכאן פוסק גם הרמב"ם (בלשון התוספתא¹⁶¹) ששריפת פרה אדומה היא דוקא ע"י כהן הלושב כלי לבן של כהן הדיוט, כמ"ש שם [וכפי שמפרשים¹⁶² מתייגעים למצוא את המקור לזה; זה כתוב בתוספתא, אבל יש חילוקים, ועד לשקלא וטריא שלימה באחרונים].

כ. וכאן מקשר את זה ל"ויהי ביום השמיני" (שזהו התחלת פרשת שבת זו):

ביום השמיני נפעל, שלאחר שבשבעת הימים שלפני זה שימש משה בכהונה גדולה, ועשה את כל העבודות¹⁶³, הנה ביום השמיני נעשה אהרן כהן, וכהן גדול.

ולכן הוא עשה את כל העבודות, וזה הי' תכלית השלימות, "ותצא אש . . . ותאכל"¹⁶⁴, שזה לא הי' במשך שבעת הימים, אלא כל זה נפעל ביום השמיני, כפי שמביא שם רש"י¹⁶⁵ את דרשת רז"ל¹⁶⁶ שזו היתה ההוכחה לגודל המעלה של אהרן הכהן.

(162) משנה למלך הל' פרה אדומה שם. מנחת חינוך מצוה שצו.

(163) ראה ירושלמי יומא פ"א ה"א. ויק"ר פי"א, ו.

(164) פרשתנו (שמיני) ט, כד.

(165) שם, כג.

(166) תו"כ עה"פ.

(156) אוה"ת חוקת ע' תשצט. שם ע' תתיד.

(157) צפע"נ עה"ת חוקת יט, ג.

(158) הל' פרה אדומה פ"א הי"ב.

(159) יומא יב, ב.

(160) הל' כלי המקדש פ"ח ה"א.

(161) פרה פ"ד, א.

ועל זה נאמר "ויהי ביום השמיני", ומובא במדרשי רז"ל¹⁶⁷ שזהו "כיום שנבראו בו שמים וארץ" [כפי שרש"י¹⁶⁸ ג"כ מרמז זאת בהביאו ש"א אתו היום נטל עשר עטרות", שאחת מהן היא שזהו יום ראשון בשבוע, הקשור עם "יום שנבראו בו שמים וארץ"].

ועד"ז הי' גם ביום השמיני: מכיון שביום השמיני העיקר הי' אהרן, מובן שאצל אהרן הי' זה "כיום שנבראו בו שמים וארץ".

ומה הי' החידוש ד"יום שנבראו בו שמים וארץ", הרי אח"כ היו "שיתא אלפי שנין דהוה עלמא"¹⁶⁹, ויש "שמים וארץ וכל צבאיהם"¹⁷⁰? אלא החידוש בנבראים הי', כדאיתא בגמרא ובמדרשים¹⁷¹, ש"לקומתן נבראו", שנבראו בתכלית השלימות [וכמו שבנוגע לאדם וחיה נאמר¹⁷² שהיו "כבני עשרים שנה", שאז זהו עוד יותר שלימות מאשר לבר מצוה ב"ג שנה, כמובן מלקו"ת¹⁷³ שמבאר את הענין דבן עשרים, שדוקא אז יכול "למכור בנכסי אביו"¹⁷⁴].

כא. ועד"ז, מכיון שנאמר על אהרן שזה הי' "ביום השמיני", שזהו "כיום שנבראו בו שמים וארץ" – גם אצל אהרן הי' מיד "לקומתן נבראו", שמיד נעשה כהן גדול;

עד אז אהרן הי' לוי, והיו רק הכנות שהם (אהרן ובניו) יקבלו את הכהונה, ועד שמשה שימש כל השבעה ימים, וביום השמיני, "ויהי ביום השמיני", בדיוק כמו "יום שנבראו בו שמים וארץ", "לקומתן נבראו" – כך גם אהרן נעשה מיד כהן גדול, והוא אף פעם לא הי' כהן הדיוט.

משא"כ בכל הדורות שלאחרי זה, בכדי להיות כהן גדול צריך להיוולד תחילה בתור כהן, ואח"כ נעשה בר מצוה בתור כהן, וגם אז אינו מתמנה לכהן גדול (מצד כבוד הציבור, עם כל הפרטים שבזה) עד שמחכים שיעשה מבוגר יותר¹⁷⁵, ואח"כ צריך להיות "הכהן הגדול מאחיו"¹⁷⁶, עם כל הסדר שבו עושים מהכהן – כהן גדול.

ויתירה מזה (כפי שמביא שם): אפילו כהן גדול שמתחיל את עבודתו בתור כהן גדול, ואף פעם לא עבד בתור כהן הדיוט – צריך להביא שלוש מנחות: מנחה אחת שמביא כהן הדיוט כשנתחנך להיות כהן; מנחה שני' שמביא כשמתחיל עבודה; ומנחה שלישית שצריך להביא כהן גדול.

(173) ר"פ במדבר.

(174) ב"ב קנו, א.

(175) ראה חולין כד, ב. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ה הט"ו.

(176) אמור כא, י. ראה רמב"ם שם פ"ד ה"כ. פ"ה

ה"א.

(167) מגילה י, ב. תו"כ ריש פרשתנו.

(168) ריש פרשתנו.

(169) ראה ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א. ע"ז ט, א.

(170) ע"פ בראשית ב, א.

(171) ר"ה יא, א.

(172) ב"ר פי"ד, ז.

ודין זה (כדאיתא בגמרא¹⁷⁷ "שלוש מנחות") הוא אפילו כשהתחיל את עבודתו בתור כהן גדול – אע"פ שהי' רק כהן הדיוט בשאר דינים, אבל לא בנוגע לעבודה במקדש, שאת זה לא עשה בפועל.

ומזה רואים, שכהן גדול, אפילו כשנעשה מיד כהן גדול, הנה מכיון שנוולד תחילה כהן, ואז עדיין לא הי' כהן גדול, ואח"כ הוא נעשה בר מצוה וכו' וכו', הנה כאשר מקריב את המנחות בתור כהן גדול ביום שנמשח – יש בו ענינים נפרדים: הוא גם כהן הדיוט אז, ולכן הוא מקריב מנחה של כהן הדיוט, ויש בו גם את הענין שהוא כהן הדיוט המתחיל בעבודה, ולכן מקריב מנחה זו, וכן יש לו ענין שלישי (שהוא כהן גדול) – שכל השלושה באים אצלו בבת אחת, אבל אין זה ענין אחד, ואם היו אומרים "בכלל מאתיים מנה"¹⁷⁸, הי' צריך להביא רק מנחה של כהן גדול.

אבל במה דברים אמורים – בשאר כל הכהנים, במשך כל הדורות כולם, שאפילו כהן גדול בדורות שלאחרי זה, כאשר עובד עבודתו בד' בגדים (כלים) של הכהן הדיוט, הנה מכיון שהתורה אמרה זאת, שבפרה אדומה מספיק בגדים אלה – לא חסר אצלו, כי אז הוא עובד עבודה של כהן הדיוט, שגם בו יש ענין זה – שהוא ג"כ כהן הדיוט;

משא"כ אהרן הכהן, ש"ויהי ביום השמיני" הי' "ביום שנבראו בו שמים וארץ", ש"לקומתן נבראו", שהוא נברא מיד בתור כהן גדול – לא הי' בו שום ענין של כהן הדיוט. ואם הוא ילבש ד' בגדים של כהן הדיוט – אין אלה בגדים שלו: שלושה בגדים יש אצלו בשוה, אבל הבגד הרביעי אינו אבנטו של כהן גדול, ובמילא הוא "מחוסר בגדים"¹⁷⁹.

ולכן בפרה אדומה הראשונה כהן גדול לא הי' יכול להקריב (משא"כ לעתיד, לדורות).

כב. והנה, אפילו אם יתווכחו ("מ'זאל זיך דינגען") בנוגע לכו"כ פרטים שבענין זה (כפי שהוא בכמה מקומות שהרוגצ'ובי עצמו אומר אח"כ סברא אחרת) – אינו כן בנוגע לעניננו, שרוצים להדגיש את הקשר:

כאשר עושים "שטורעם" שלם: היתכן שנמצאים בחושך כפול ומכופל, ואח"כ נאמר ש"מיד הן נגאלין", ואח"כ נאמר שבגאולה תהי' מציאות חדשה לגמרי, כמ"ש בהפטרה¹⁸⁰ "והסירותי את לב האבן . . ונתתי לכם לב בשר", שבלב תלוי כל מציאות האדם,

וכידוע התשובה הארוכה של החכם צבי¹⁸¹, שלא יכולה להיות מציאות אפילו לרגע אחד של דבר חי כאשר אין לב, ש"לבא פליג לכל שייפין"¹⁸², וכאן נאמר שרגע לפני

(177) מנחות עח, א.

(180) יחזקאל לו, כו.

(178) ב"ק עד, א. ב"ב מא, ב. סנהדרין לא, א.

(181) סע"ד עז. וראה סה"מ תרפ"ז ע' קטז (תשי"א

(179) ראה משנה: זבחים טו, ב. קיב, ב. מנחות ו, א.

ע' (186) הערה ד"ה אי אפשר.

(182) ראה זח"ג קסא, ב. רכא, ב. אגה"ק סל"א.

ה"והסירות" זהו "לב האבן", ורגע לאחרי זה הי' "ונתתי לכם לב בשר", כי זה מוכרח להיות מיד, ולא יכול להיות שום ענין בינתיים, מוכרח להיות לו לב –

שואלים את השאלה: היתכן?! ותולים את זה בגזירת הכתוב וכו' וכו'!

ועל זה נאמר, ש"כבר הי' לעולמים" – כשהי' "ויהי ביום השמיני" [שזהו בדוגמת כינור של משיח של שמונה נימין¹⁸³, כמדובר לעיל (במאמר) – מיוסד על הדרוש בלקו"ת¹⁸⁴ עה"פ¹⁸⁵ "למנצח על השמינית"]:

אז, רגע לפני זה, הי' אהרן לוי, ומשה שימש בכהונה גדולה; "ויהי ביום השמיני" – משה רבינו אמר לאהרן "קח לך"¹⁸⁶, שלא יהי' בוש, "לכך נבחרת", עם כל האריכות (כפי שמביא גם רש"י¹⁸⁷), ומיד מהפסיעה הראשונה שהלך אהרן – נעשתה זו מציאות חדשה, ומציאות "לקומתן", בתור מציאות של כהן גדול.

ואת זה נצטוינו ג"כ במתן תורה [כמדובר לעיל (ס"ח) אודות הקשר בין מתן תורה עם ימי הפורים ו"ויהי ביום השמיני"]:

גם אז היתה המציאות החדשה – שהגדולים שבהם נעשו מיד מציאות חדשה בתור גדול, כמו שנאמר¹⁸⁸ ש"משה מחיצה בפני עצמו", ואהרן ושבעים זקנים וכל ישראל מחיצה בפני עצמם.

לכאורה, הענין דמתן תורה הי' מלמעלה, "וירד הוי' על הר סיני"¹⁸⁹; אבל בנוגע ל"משה מחיצה בפני עצמו וכו'", "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו" – הרי צריך להיות בכולם "ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד"⁸².

וההסברה בזה:

כמדובר כמה פעמים, את זה שישראל נגאלין מיד – אומר הרמב"ם בספר שאודותיו כותב הקדמה שזהו "הלכות", שבהלכות אי אפשר לומר שזהו רמזים; כל הענין של הלכה הוא "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא"¹⁹⁰, שצריך להיות פסק דין ברור, וצריך לקיימו כפשוטם של הענינים. ובמילא, כשהרמב"ם כותב שישראל נגאלין מיד – הכוונה מיד, מיד כפשוטו.

והרי הגאולה באה מן הקצה אל הקצה, כפי שמביא שם בפתיחת הענין (דישראל עושין תשובה) את הפסוקים שמדובר בהם אודות "אם יהי' נדחך בקצה השמים"¹⁹¹,

188) מכילתא ופרש"י יתרו יט, כד.

189) יתרו שם, כ.

190) יומא כו, א.

191) נצבים ל, ד.

183) ערכין יג, ב.

184) תזריע כא, ד.

185) תהלים יב, א.

186) פרשתנו ט, ב.

187) פרשתנו שם, ז.

ואח"כ נגאלין מיד בגאולה ע"י משיח צדקנו, שזוהי גאולה שאין אחרי' גלות¹⁹², עם "שיר חדש", ועם כל ההפלאה שישנה בגאולה.

נשאלת השאלה: כיצד פוסק את ההלכה שיהי' דבר שלא הי' לעולמים וכו'!?

ועל זה אומרים: לא! זה הי' "ויהי ביום השמיני", שאז הי' בנוגע לאהרן, והי' בשעת מתן תורה בנוגע לכל בני ישראל, למקטנם ועד גדולם ולמגדולם ועד קטנם!

כג. ומבאר באגרת הקודש¹⁹³, שהגאולה הכללית קשורה עם הגאולה הפרטית, שזהו בפרט בשעת התפילה, כפי שמבאר שם בארוכה שזהו "פדה בשלום נפשי"¹⁹⁴, עם כל הפרטים שמפרט שם, ואח"כ "יהיב פרוטה לעני והדר מצלי"¹⁹⁵ – באגרת הקודש שלאחרי', ושלפני זה, עם אריכות הביאור בזה.

וזהו ביכלתו ובכחו של כל אחד ואחת שיהיו ישראל נגאלין מיד, מן הקצה אל הקצה, ומן הקצה הכי תחתון עד לקצה הכי העליון, ועד למעלה מגדר קצוות לגמרי.

ואם זה נאמר בנוגע לעצמו, אע"פ שידע איניש בנפשי' – עאכו"כ שצריך ללמד זכות על יהודי שני, שאצלו בודאי יהי' כך, כי "תורת אמת"¹⁹⁶ מצוה עליו ללמד עליו זכות, וזהו סימן שזוהי זכות אמיתית.

ואז נאמר "אל תבט אל מראהו"¹⁹⁷ – שכאשר מסתכל עליו, רואה (כפי שמפרש אדמו"ר הזקן בתניא¹⁹⁸) שהוא "בריות", שהמעלה היחידה שיש לו היא שהוא נברא ע"י הקב"ה, ועל זה אומרים לו "אוהב את הבריות"¹⁹⁹, וזו צריכה להיות אהבה אמיתית, כי "תורת אמת" תובעת זאת (וכמובן גם מאריכות הביאור בפרק לב שבתניא).

ועד כדי כך, שהוא נותן להם ומקרב אותם ל"חמדה גנוזה יש לי"²⁰⁰, שזהו ענין התורה, שזהו עוד יותר מקירובם למצוות (שהרי "חמדה גנוזה" אינו כתוב בנוגע למצוות, אלא בנוגע לתורה) – "ומקרבן לתורה".

[המלאכים לא התווכחו מדוע נותנים מצוות לישראל; הם התווכחו ש"חמדה גנוזה יש לך", "ואהי' שעשועים לפניו"²⁰¹, עם כל ההפלאות שנאמרות על התורה – נותן ל"בריות", והוא "סוחב" ("שלעפט") אותם ו"מקרבן לתורה", שהם יקבלו זאת].

הוא מחפש הסברה בשכל – איזו עבודה זו ("ואס איז דאס פאַר אַ עבודה")!?

ואומרים לו – כבר הי' לעולמים, איתו עצמו הי' כך במעמד הר סיני:

197) שמואל-א טז, ז.

198) פל"ב.

199) אבות פ"א מי"ב.

200) שבת פח, ב.

201) משלי ח, ל.

192) ראה מכילהת בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר

– פסחים קטז, ב.

193) ס"ד.

194) תהלים נה, יט.

195) ב"ב י, א.

196) ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.

קודם לרגע ד"וירד הוי' על הר סיני" היתה הגזירה שתחתונים לא יעלו למעלה²⁰², שזהו ענין של גזירה, כפי שמפרש זאת נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰³ שזה "גזור" ("אָפּגעשניטן"), זהו שני ענינים נפרדים לגמרי, גזירה שתחתונים לא יעלו למעלה,

ו"אני המתחיל" – "וירד הוי' על הר סיני", והוא נעשה "אנכי הוי' אלקיך"²⁰⁴, "כחך וחיותך"²⁰⁵, עד לחיות של צרפני אצבעות רגליו, החלק הכי תחתון של כל גופו (ואין המדובר אודות נשמתו).

ולכן, כשאומרים לו שכך יהי' עם היהודים, ה"בריות", שהוא מקרב – הנה זה כבר הי' לעולמים. וכדאיתא בגמרא²⁰⁶, שבמכל שכן וקל וחומר: "מאי דלא הוּוּ . . . דהוי . . . לא כל שכן".

כד. וזה נותן הסברה נוספת על ההתעסקות – מיוסד על אהבת ישראל, שזהו דבר אחד עם אהבת התורה ועם אהבת ה'²⁰⁷ – בקירוב כל אחד מישראל, אפילו אלה ש"תורת אמת" תאמר שהם "בריות" בלבד, "ומקרבן לתורה", והקירוב צריך להיות מתוך "אוהב את הבריות", מתוך תנועה של אהבה ו"ימין מקרבת"²⁰⁸.

וזה גם מעלה אותו לדרגא ואופן שלמעלה מכל הדרגות וחילוקים, כי הוא ממשיך זאת באופן ד"מים חיים אל כלי" – שמאהבת ישראל נמשך בענין דחינוך, ותורה, ותפילין, ומזוזה, וצדקה, ובית מלא ספרים – יבנה וחכמי',

ובג' העמודים שעליהם כל בית ישראל עומד, "בית יעקב אלו הנשים"²⁰⁹ – הענין דכשרות האכילה ושתי', ונרות שבת קודש שלפני זה, עוד בערב שבת, וכן טהרת המשפחה, שזהו "מדה כנגד מדה"²¹⁰ – "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".

ואח"כ הולכים לקבל פני משיח צדקנו, עם "גידולים שגידלנו"²¹¹ – היהודים שפעל עמהם קירוב לתורה ומצוותי', קירוב כלשהו, ועאכו"כ קירוב יותר מכלשהו, ועד לקירוב גדול, ועד "ומקרבן לתורה" ממש.

כן תהי' לנו – ע"י ההוספה בכל ענינים אלה, החל מקטנים וקטנות בכלל, וגם בפרט בנוגע לקביעת קרני גמילות חסדים על ידיהם, וגם הוספה בכמות ובאיכות בלימוד התורה.

207 (207) סה"מ תש"י ריש ע' 105. וראה גם כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קמג (קד, ב). וש"נ.
208 (208) סוטה מז, א.
209 (209) יתרו יט, ג ובפרש"י.
210 (210) שבת קה, ב. נדרים לב, א. סנהדרין צ, סע"א.
וראה סוטה ח, סע"ב (במשנה).
211 (211) ע"פ ל' חז"ל – כתובות מה, רע"א.

202 (202) תנחומא וראה טו. שמו"ר פי"ב, ג.
203 (203) ראה גם סה"מ תש"י ע' 104.
204 (204) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.
205 (205) ראה תו"א יתרו סז, ב. לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, רע"ג. ר"ה סב, ד. ובכ"מ.
206 (206) סנהדרין צא, א.

ועי"ז נלך בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, כולם יחדיו, באופן ד"קהל גדול ישובו הנה²¹², ומכל הענינים שיש מפרעה וצאצאיו וכל אומות העולם כולם יהי' "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"²¹³.

כה. דובר בארוכה אודות המצב באה"ק (נדפס לקמן).

[אחרי שיחה זו ניגנו "עוצו עצה". אח"כ הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן: "הושיעה את עמך". "פרזות תשב ירושלים". "ניעט ניעט ניקאווא".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 10:30.

אחרי ברכת המזון – חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה". ואח"כ אמר:]

מסתמא לא ישכחו אודות מבצע פסח, ומבצע מעות חיטים, וכל המבצעים, ובפרט קרן גמילות חסדים והוספה בתורה ד"תינוקות של בית רבן", ויהי' בשמחה ובטוב לבב.

[טרם צאתו התחיל לנגן "כי בשמחה תצאו"].

(213) ישעי' מט, כג.

(212) ירמי' לא, ז.

בס"ד. חלק מהתוועדות מוצאי ש"פ שמיני, פ' פרה,
כ"ג אדר-שני, מבה"ח ניסן ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

א. כמדובר כמה פעמים, ישנו מצב משונה לגמרי ושאינו מובן:

אומרים שלהחזיר את השטחים של גדה המערבית הוא ענין של סכנת נפשות. ואין צריכים עבור כך לחו"ד של מומחה הכי גדול, אלא כשמסתכלים על השטחים, וכיצד נראה מהשטחים עד הים, ומי עומד מצד המזרחי, ומי נמצא על אוניות מצד המערבי – רואים רח"ל שזוהי סכנת נפשות, פיקוח נפשות, פיקוח נפשות ממש.

– הפסיקו לדבר אודות פיקוח נפשות, הפסיקו לדבר שזהו דין ברור¹ שלפיקוח נפש צריכים לקחת נשק ולעמוד על עמדם, ולא ח"ו שיפתחו את כל הארץ לפניהם (כאמור² בהסברת דין זה);

ובזה מתווכחים, דמכיון שיש נייר שנחתם באסיפה פלונית של "כל מדינות המלך"³, כך וכך אומות (גם עם אלה שהיו "ירא ורך הלבב"⁴ מבני ישראל – שג"כ חתמו), ומתעסקים עם הנייר, ללמוד "פשטים" ו"פשט'לאך", האם כוונת הנייר כך וכך או באופן הפכי.

– למאי נפקא מינה מהי כוונת הנייר?! כאשר עכשיו זוהי סכנת נפשות, פיקוח נפשות ממש, של כמה פעמים שישים ריבוא מישאל – למאי נפקא מינה שלפני שנים כן חתמו על נייר או לא חתמו על נייר, והאם הפשט בנייר הוא באופן כך או באופן כך, כאשר הכל מודים, והדפיסו כבר בעיתונים, דלית מאן דפליג שזהו סכנת נפשות ממש?!⁵

ב. ובנוגע לטענה שרק עי"ז יגיעו לשלום – הרי אותו אחד בעצמו אומר שהוא אינו בעל הבית על הנמצאים בגדה המערבית!

הוא מקוה שאם הוא ישאר לשבת על כסאו, ואם הוא ימצא חן בעיני אלה הנמצאים בגדה המזרחית, של צד ירדן, ואם הם יהיו שכנים טובים, ואם אש"ף ("פ.ל.א.") תסכים שגם הם מוכנים לדבר על שלום (אע"פ שהם צועקים להיפך, והם צועקים עליו גופא ש"אחת דתו"⁵) – אז תניחו לדבר אודות תנאי השלום!

לא מזכירים פרטים אלה, אלא מתווכחים האם עבור שלום צריכים לעשות את זה או לא, מפחדים להדגיש שהולכים לדבר עם מישהו שהוא עצמו אומר – וכולם יודעים

4 פ' שופטים כ, ח.

5 ל' הכתוב – אסתר ד, יא.

1 שו"ע אר"ח ששכ"ט ס"ו.

2 שו"ע אדה"ז שם.

3 ל' הכתוב – אסתר א, כב. ג, יג.

– שאין בידו הדבר כלל וכלל, אלא זה תלוי באלה שהם נלחמים ביניהם; אבל יש להם צד השווה – שכולם נגד בני ישראל (בכל מקום שהם, ועאכו"כ בארץ הקודש).

ועד שמצד זה הם נגדו ג"כ, ולכן מוכנים כבר ליפול, "כרעו" ו"ישתחוהו" עם כל הענינים שאין להאריך בדבר המבהיל, כדי לישא חן אצלו ולפעול אצלו שיסכים לדבר ולקבל את כל מה שיתנו לו מסיני, כולל גם לתת מיהודה ושומרון, כולל גם לתת בידו ענין של פיקוח נפשות של כמה פעמים שישים ריבוא מישראל.

ג. ומדברים ומדברים ("מ'רעדט אַרום און אַרום"), ומתווכחים מהו הפירוש של נייר זה, שמלכתחילה לא היתה רשות לעשות זאת מצד "הירא ורך הלבב" מה"עלה נידף"; לא ה' שום לחץ על זה!

כמדובר ומובן, וכולם כבר יודעים מזה; אבל "הירא ורך הלבב" מפחד מ"עלה נידף", זה טבעו, וכאשר הוא חושב שהוא אף מנהיג בישראל, וצריכים לציית לו – הוא מסתובב ועושה את כל התלוי בו ש"ימס לבב אחיו" דוקא "כלבבו"⁴, כפי שאירע אז!

אבל אז (עכ"פ בגלוי) התווכחו האם זה קשור עם פיקוח נפשות או לאו; ועכשיו כבר יצא בגלוי: כאשר היו כאן במדינה זו בדצמבר, הראו מפה, והראו את הריחוק בין השטחים לים, וכיצד אפשר ח"ו להסתנן, אז נעשים כל השטחים פתוחים לגמרי וכו' עם כל האריכות, והוא הסכים על זה! וכבר גילו את זה, והראו לו אז את המפה, ואמרו טעמים אלה.

הפסיקו לדבר אודות הטעמים של פיקוח נפשות, ומתווכחים, ואח"כ יתנו את זה להצבעה. ובהצבעה יהיו נוצרים ומוסלמים, והנציגים של אלה המתלהטים ("קאָכּן זיך") שאש"ף צריכה לעמוד בראש כל הענינים, ושבצריכים לדאוג שהם יהיו [וגם להם יש בא כח היושב ב"כנסת", שהוא מדבר בגלוי שהוא מחזיק איתם! כבר יצא הסוד], ושגם הם יצביעו האם לעשות כך או להיפך.

פעם נהגו לומר ששאלת חכם היא חצי תשובה⁸. הוא צועק: הרי הוא שואל שאלה? אלא שתלוי כיצד שואלים את השאלה:

הרי לא משתלם לומר פיקוח נפש, כפי שהענין הוא לאמיתתו, שהרי אז אין על מה להתווכח; הורידו את זה מעולם הדיבור, והתחילו לדבר ולהתווכח מה הפירוש ומה היתה הכוונה והמחשבה של נייר זה הנקרא "שתים ארבע שתים".

ד. אבל הוא עצמו הביא את המפה, ובעצמו דיבר, וזה מודפס בכל העיתונים שזהו פיקוח נפשות במציאות, ואז יש תכסיסי מלחמה, ותכסיסי אנושיות.

(8) מגדל עוז ה' תשובה פ"ה ה"א.

(6) ע"פ ל' הכתוב – שם ג, ב.

(7) ל' הכתוב – בחוקתי כו, לו.

כל אדם פשוט מבין, שכאשר יש מצב של פיקוח נפש של אשתו ובני ביתו, אפילו אם אינו חושב אודות עצמו, זה דוחה את כל הענינים כולם, והוא מדבר אודות העיקר. ובנוגע לעיקר – לא שייך לדבר, אלא צריך להיות "דיברתי ועשיתי": לכל לראש להבטיח ("באִוָּאָרְעֵנְעוּ") שלא יוכלו להסתגל לשם, ואין דרך אחרת מלבד אם ינעלו את הגבול.

ועד כדי כך היא ה"פראיות" ("ווילדקייט"), שכבר לא הי' מה לענות, ואמרו שמכיון שהכוונה היא לבנות שם ערים, ולבנות עיר צריך לקחת משך זמן להכנה ומשך זמן לבנין וכו' – יעשו זאת במשך הזמן.

– לא מדובר אודות בנין ערים וכפרים, ולא מדובר אודות בנין סתם; מדובר אודות הגנה מפיקוח נפשות על כל העם הדרים בארץ הקודש (ועי"ז – על כל בני ישראל)!

הפסיקו לדבר על זה, והפסיקו לדבר על מה שאירע בשבת הידועה! דבר המבהיל! הבטיחו מיד שאף פעם לא ישכחו זאת, וח"ו שיאמרו שידברו איתם, וימים אחדים לאחר זה – בדיוק הפסיקו לדבר על זה, מתוך טענה שזהו כדי לא להתגרות באלה שהם היפך מאוהבי ישראל.

אבל עכ"פ אלה הם ענינים של דיבור, וכאן מדובר אודות ענינים של מעשה: כל רגע וכל יום שיש פירצה בגבול, לא נוגע שיבנו עיר, ולא נוגע לחפש תירוצים, ולא נוגע להתווכח אודות נייר; כשמגיעה ידיעה על פיקוח נפש, לכל לראש מעמידים את השומר, ונותנים לו את כלי הנשק, ונותנים לו את עידוד הרוח, ולא שאומרים לו: הקשב, אין ברירה, מכיון שיש רב כזה וכזה ולחץ כזה וכזה, אלא זהו דבר הפשוט שצריכים להגן על "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹⁰, וצריכים לעשות את כל ההגנה.

וכמדובר, זהו מעשה מדצמבר ואילך: אז לראשונה הניחו את זה על השולחן בושינגטון, בעיר הבירה, בחדר הידוע, וכבר הדפיסו על זה בעיתונים, אע"פ שמשך זמן העלימו את זה, ועכשיו חוזרים על זה עוד הפעם.

ואין צריכים לחזור על זה, כמדובר לעיל; לא צריכים להיות כאלה מבינים גדולים בתכסיסי מלחמה, צריכים רק להסתכל על המצב, ורואים שכן הוא!

אתה רוצה להתווכח אח"כ האם הוא אדם טוב או לא, או האם הוא רב שמחזיקים ממנו או לא – אבל לכל לראש תנעל את הגבול!

(10) ל' הכתוב – בא י, ט.

(9) ל' הכתוב – יחזקאל לו, לו.

ולזה אין צורך לבנות ערים, ואין צורך בהצבעות, כמדובר לעיל¹¹ בארוכה שאם שני אנשים יחליטו – יש מן המוכן אנשים עם כלי נשק ועם כל הענינים הדרושים לזה שיישבו עם הגנה את כל הגבול המזרחי של ארץ ישראל.

וכל רגע וכל יום נושאים שני אנשים אלה על עצמם את האחריות, ורואים שעובר שבוע אחרי שבוע ושום דבר אינו זז מהמקום.

ה. ועד כדי כך דבר המבהיל: כאשר כבשו את השטח בלבנון [ע"מ להחזיר – כמוסכם לכתחילה], סיכמו שיכבשו שטח כך וכך עד הנהר "ליטאני" (כפי שנקרא).

והנה, זה שהניחו למחבלים לברוח – יש לזה מקום ע"פ תורה, שכאשר¹² עושים מצור על עיר, אז יש להתחיל בהשאת רוח ד' פתוחה, ואחד מהטעמים לזה הוא כי אם ינעלו לגמרי, אותו א' יראה שאין לו ברירה, ובמילא הוא ילחם בחירוף נפש, וזה יעלה יותר קרבנות, והתורה רוצה למנוע קרבנות מכל בן אדם, ועאכ"כ מצבא ישראל – יש לזה הסברה;

אבל נעשה ענין נוסף: עיר המקלט של אש"ף היא העיר צור [איני יודע האם הם יודעים ממאמר הגמרא¹³ שכשחרבה ירושלים מילאה צור, ועד"ז להיפך – אבל זוהי המציאות], שבצור נמצאים כו"כ מהמחבלים, עם נשק, ועם כל הענינים כולם. וצור נמצאת בשטח שלפני נהר זה. ויש סברא שאלה שבאו ביום השבת הידוע – נסעו מצור. כבשו שטח זה ושטח ההוא, אבל הניחו את צור בשלימותה!

מחפשים עכשיו תירוצים, דמכיון שהיו שם אזרחים, רצו להיזהר וכו' וכו'.

– אם היו מודיעים לאזרחים, הם היו יוצאים משם, בדיוק כמו שיצאו משאר הכפרים והערים!

ולא הי' על זה לחץ, זהו בתוך השטח, לפני שמגיעים לנהר, זהו לדרומם, שע"פ התכנית זה הי' צריך להיכבש מלכתחילה. וכבר גילו, דמכיון שהי' לחץ, במילא לא פגעו בצור.

– מה זאת אומרת לחץ!? אתה אומר שאתה הולך לפנות את המחבלים, ואם תציית ללחץ, לכתחילה אין לך ללכת, שהרי גם על זה הי' לחץ!

כל הצרות באות מכך שעושים חצי דבר, הולכים צעד אחד לפנים ומיד שני צעדים אחורה, או נעצרים. וכמדובר כמה פעמים, לדאבוננו הסדר נעשה הפוך: קודם עושים נסיגה, ואח"כ מתחילים לחשוב האם צריכים ללכת קדימה.

11) דברי משיח – חלק משיחת מוצאי ש"פ צו שנה זו ס"ג ואילך.
12) מגילה ו, ב ובפרש"י. וראה פרש"י תולדות כה, כג.

13) דברי משיח – חלק משיחת מוצאי ש"פ צו שנה זו ס"ג ואילך.
12) רמב"ם הלי' מלכים פ"ו ה"ז.

אבל עכ"פ זהו כבר מעשה שבעבר, ומביאים זה רק בתור דוגמא עד כמה מזיקים בפועל הענינים שמתחשבים עם לחץ המדומה: הם לא שיערו שיצליחו, שבתוך ששה-שבעה מייל אלה ישאירו עיר בצורה, שזהו דבר ברור ויש את כל הידיעות ששם נמצאים [בין אם כבר ברחו משם או לא – וע"פ סברא לא, כי הם רואים שלא פוגעים בהם, אף שאפילו לא מגינים עליהם!], ועומדים מסביב ("ארום און ארום"), וכלום!

ו. אבל זהו פרט בפניה אחת, והענין הכללי הוא מצב מבהיל, שנותנים זמן וכשרונות ושקלא וטריא כדי להתווכח אודות ענין של נייר, ואף שכבר הדפיסו בכל העיתונים שזהו פיקוח נפשות ממש – הפסיקו לדבר על זה.

וכשמתחילים לטעון: היתכן, צריכים להשיב: הטעם שאין רוצים שלום אפילו ע"י נתינת שטחים, הוא – מפני שאף אחד אינו יכול להציע עכשיו שלום, כי אין זה ברשותו! אין זה ברשותה של וושינגטון, אין זה ברשותה של מצרים, וגם לא ברשותו של ערפאת ימ"ש, כי לו עצמו יש צרות צרורות מהנמצאים לימינו או לשמאלו;

לאף אחד אין ביכולת להציע שלום אמיתי, יכולים רק להציע שיחתמו על נייר, ולומר מיד שעל הנייר הוא חותם שלכשירחיב, ופלוגי בן פלוגי יהי' במצב רוח טוב, ומוסקבה תסכים (ועכ"פ לא תפריע) וכו' וכו' – אז יתחילו לדבר על שלום, וישאלו אצלם מה הם התנאים – שאת זה הם כבר אמרו.

ועל סמך זה כבר "ימס את לבב אחיו כלבבו", שהיתכן שמתעקשים על שטחים כשיכול להיות שלום אמיתי – כאשר לאף אחד אין שלום אמיתי, ואפילו לא שלום סתם, ואפילו לא הפסקת אש ("סיס פייער", כפי שנקרא), זה תלוי בשערה; רגע אחד הוא אומר שהוא יחזיק בזה, ורגע אחד הוא אומר להיפך!

ועד כדי כך, שהורידו מסדר היום את המעשה שאירע בשבת הידועה; הורידו מסדר היום את מה שאמרו באופן כפול ומשולש ומרובע בווינגטון ל"אדון הגדול" שזהו פיקוח נפש ממש (והדפיסו את זה בכל העיתונים), והסבירו, כאמור לעיל, בהסברה הכי פשוטה, שמספיק להסתכל רגע אחד על המפה, ויראו את המצב –

ובמה מתווכחים, ושולחים עבור זה שלוחים – האם הנייר הוא באופן כך או באופן כך, ומבטיחים, שלא רק שאין שומרים עכשיו על הגבול המזרחי, אלא גם מחר לא ישמרו עליו!

ז. ויהי רצון, שיהי' העוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום" מפני ש"כי עמנו א-ל"¹⁴, ונלך "בשם הוי' אלקינו נזכיר"¹⁵ ו"נדגול"¹⁶.

(16) שם, ו.

(14) ישע"י, ח, י.

(15) תהלים, כ, ח.

ועי"ז גם נקיים את ציווי ה', כמובא בשולחן ערוך בפסק דין ברור, כמדובר כבר כמה פעמים, שאפילו בשבת (ל"ע) צריכים לקחת כלי נשק ולעמוד ע"מ למנוע את אלה שממשמשיין ובאים, אפילו כשהם אומרים שהם מתכוונים רק לעניני קש ותבן.

אלא אז יש את ההבטחה הברורה, שמכיון שיודעים שאין "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"¹⁷, והוא הולך בשליחותו של הקב"ה שהוא "אלקי הצבאות"¹⁸, ושפרט זה אמר ג"כ שצריכים לעשות בדרך הטבע, להחזיק כלי נשק (ולא לתת ענין שיכול לפתוח רח"ל את כל הארץ לפניהם, עי"ז שמניחים להם להיכנס במקום אחד בנוגע לקש ותבן) – ש"ואולך אתכם קוממיות"¹⁹ עוד לפני זה, ועאכ"כ בשעת מעשה.

ואז נעשה "תפול עליהם אימתה ופחד", מכיון שזהו "בגדול זרועך"²⁰, ויהי ה' והיתה להוי' המלוכה"²¹, ו"אהפוך אל (כל ה)עמים (כולם) . . לעבדו שכם אחד"²², כפי שזה יכול להיות עוד במשך זמן הגלות – שהם יסייעו, בדוגמת המדובר לעיל שמהלוחץ נעשה אח"כ מסייע,

[וכבר ראו זאת בגלוי, כאשר עמדו בתוקף המתאים, מתוך ידיעה שבין כה וכה אי אפשר לוותר לו כמה שהוא רוצה, דמכיון שהוא רוצה הכל – כל השקלא וטריא היא דברים בטלים,

וסוף כל סוף יהיו מוכרחים לעמוד נגד הלוחץ, ובמילא נכון יותר לעמוד במצב ומעמד שיש את התוקף, והלוחץ הוא מבחוץ.

וזהו אפילו זה הי' ענין של שקלא וטריא; אבל אין זה כלל ענין של שקלא וטריא, זהו פיקוח נפשות שכולם מודים בזה, וכולם מודים שאין אף אחד ויחיד שבידו להבטיח שלום, ועאכ"כ שלום לאורך ימים ושבעות, ועאכ"כ לאורך חדשים ושנים, שזהו ג"כ ברור לעיני כל].

ויהי רצון, שיראו בפועל כיצד בני ישראל עומדים בתוקף, "לא יכרע ולא ישתחוה"²³, ובמילא בפשיטות מעמדים שומרים בכל מקום הדרוש [מבלי לשאול מאף אחד הסכמה לפני זה, ובלי קריאות ג' פעמים בועדים וכו' וכו', עם כל הענינים שאין כאן המקום כלל],

ואז יהי' דבר ברור ש"תפול עליהם אימתה ופחד" – בין אם הם יודעים מדוע, בין מצד ש"מזלייהו חזי"²³, וחשבונם יהי' שהם רואים שאין זה משתלם [שזהו הדבר היחיד

21) עוברי' א, כא.

22) צפני' ג, ט.

23) מגילה ג, א.

17) עקב ח, יז.

18) שמואל-ב ה, י. ועוד.

19) בחוקותי כו, יג.

20) בשלח טו, טז.

שמעכב אותם גם עכשיו – בידעם ברור שכאשר יתנו יותר מדי לחץ, זה לא ישתלם עבורם, הם לא יצליחו בזה, ובמילא הם אומרים "קימעא קימעא"²⁴.

ואז יהי' "אמת מארץ תצמח"²⁵ – שיראו את האמת כמו שהיא, ועד שילכו בהוראות תורתנו – מלשון הוראה²⁶ – "תורת אמת"²⁷, וקיום מצוותי עליהן נאמר²⁸ "וחי בהם", חיים אמיתיים, שזה כולל גם חיים כפשוטם, עד באופן ד"אורה ושמחה וששון ויקר"²⁹ במעמד ומחשב ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן"³⁰.

וזו תהי' ההכנה הקרובה, ו"מיסמך"³¹ – עד בסמיכות תיכף – כפי שהדין הוא בנוגע ל"ג' תכיפות הן" כמובא בגמרא³² –

שבקרוב ממש יהי' הענין דגאולה מהמעמד ומצב של גלות, והגאולה האמיתית והשלמה, שנגאלין מיד³³, עוד בחודש אדר שני,

ובדרך ממילא בניסן יעמדו במעמד ומצב ד"נגאלין" – ע"י משיח צדקנו, יבוא ויולכינו קוממיות לארצנו, ובקרוב ממש.

28 אחרי יח, ה. יחזקאל כ, יא. יג. כא. יומא פה, ב. סנהדרין ער, א. וש"נ. רמב"ם הל' יסודה"ת פ"ה ה"א.

29 אסתר ח, טז.

30 מגילה יד, א.

31 שם ו, סע"ב.

32 ברכות מב, א.

33 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

24 ע"פ ל' חז"ל – ירושלמי ברכות פ"א ה"א. יומא פ"ג ה"ב.

25 תהלים פה, יב.

26 ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

27 ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.

ר"ד בניחום אבלים – תשמ"ח

שמחה וטוב לבב".

הנ"ל: אמון. "המקום ינחם אתכם", שהרבי יזכה לראות בנחמת ציון וירושלים עם כל כלל ישראל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן".

הנ"ל: במהרה בימינו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בקרוב ממש".

(1) = "יאריך ימים על ממלכתו. 'רוב שנים' הוא 'יודיעו חכמה', יתוסף עוד יותר ויותר עוד על כמה שהי' מקודם, שינצל את זה באופן ד'פוצו מעיינותיך חוצה', ומתוך שמחה וטוב לבב".

יום שני, כ"ז שבט

• הרב צבי שי' שפירא – בנו של האדמו"ר מבלוז'וב שליט"א ביקש ברכה לאביו לרפואה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יאריך ימים על ממלכתו. 'רוב שנים' איז 'יודיעו חכמה', וועט נאך צוגעקומען מערער און מערער נאך אויף וויפל ס'איז געווען פריער, זאל ער דאָס אויסנוצן אין אן אופן פון 'פוצו מעיינותיך חוצה', ומתוך

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות

הרה"ח רז בן שרה

רעייתו מרת שירן בת עדיי' רחל

וילדיהם החיילים בצבאות ה'

מנחם מענדל בן שירן

תניא מינה בת שירן

ומשולם זושא בן שירן

שיחיו

חן

שיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א

בכל מושבותיהם

ותיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!